

ЗА ЄВАНГЕЛЬСЬКУ ВІРУ

«Бо я не соромлюсь Євангелії, бо ж вона — сила Божя на спасіння кожному, хто вірує, перше ж юдеєві, а потім гелленові»

(Рим. 1:16)

№ 2 (233)
ЛЮТИЙ
2024 РОКУ

ЗРЕКТИСЯ СЕБЕ — А ЯК?

Унікати болю та шукати задоволення — це природні людські мотиви. І коли Ісус каже, що потрібно «зректись себе», цей план звучить точно не як задоволення. Чому слідування за Ісусом пов'язане з дискомфортом і що з цим робити?

Зізнайтеся, ви теж уникаєте болю? А ще дискомфорту, перешкод та зайвої напруги... Така реакція на труднощі цілком природна, і саме тому людей можуть відлякувати радикальні євангельські заклики.

Як-от: «Тоді Ісус сказав Своїм учням: Коли хто хоче йти за Мною, нехай зречеться самого себе, візьме свій хрест і за Мною хай йде» (Мт. 16:24).

Кому це було сказано? «Тоді Ісус сказав Своїм учням...» Це звернення не до

невіруючих, а до тих, хто уже став Христовим учнем. Ба більше — ключовим тут є слово «тоді», адже така розмова стала можливою лише після певних подій та переживань.

Спершу Господь пропонував їм: «Ходіть і подивіться» (Ів. 1:39), потім сказав: «Ідіть за Мною, і зроблю вас ловцями людей» (Мт. 4:19) і лише згодом наказав взяти хреста...

Це щось подібне до поступового переходу на нові рівні, до кожного з яких потрібно дорости.

У чому ж суть самозречення?

Насправді мова тут не про те, щоб занедбати своє життя, а про його спрямування в єдине можливе правильне русло.

Узяти свій хрест не значить автоматично відмовитися від усіх добрих речей і досягнень. Цілком можливо, що саме вони є частиною Божого плану для когось із нас.

Однак підкорення Господу може безпосередньо вплинути на методи, якими

ми будемо користуватися. Наприклад, обираючи щирість, а не обман; жертвність, а не жадібність; любов не до грошей, а до людей.

Але ж «хрест» — це «розп'яття»? Так, послух завжди має ціну. Кожному, хто захоче серйозних відносин із Богом, рано чи пізно доведеться пройти свою Гетсиманію і сказати: «Не моя, а Твоя нехай буде воля» (Лк. 22:42).

По суті, це питання довіри. Біль неминучий, але він того вартий. Бо без особистої Голгофи не буде й чуда воскресіння.

Варіантів насправді не так вже й багато: або ми самі керуємо своєю долею (і нам це погано вдається), або ми скидаємо з престолу своє «я» і передаємо управління Господу.

Тоді Він натомість дає нам «наш хрест» — саме той, який оптимально для нас підходить. Наше особисте покликання, персональну місію, унікальне завдання, без яких ми ніколи не станемо по-справжньому щасливими.

УКРАЇНА СТИКАЄТЬСЯ З КРИТИЧНОЮ ПРОБЛЕМОЮ СТАРІННЯ НАСЕЛЕННЯ

Війна не лише прискорює старіння тих, хто повертається із фронту, але й вимагає нових підходів до охорони здоров'я та лікування, підкреслюючи важливість здорового населення для майбутнього відновлення країни.

Україна зіткнулася з серйозною проблемою збільшення кількості літніх людей, яка загострилася через військові дії, сказала керівниця відділу клінічної та епідеміологічної кардіології Інституту геронтології ім. Д. Чеботарьова НАМН України, доктор медичних наук Лариса Єна під час пресконференції в Укрінформі.

«Наша країна вже входить до числа держав зі значною кількістю літніх громадян, а війна лише погіршила ситуацію: молодь виїжджає, гине або отримує поранення на війні, що ускладнює демографічну картину майбутнього», — наголосила вона.

Ми стикнулися сьогодні і з феноменом прискороженого старіння серед поранених військовослужбовців.

«Ці військові стикаються з прискореним процесом старіння, маючи не лише фізичні травми, а й комплексні ураження органів і систем, типові для літніх пацієнтів», — пояснила науковець.

Водночас головний онкохірург Національної академії медичних наук, доктор медичних наук Володимир Розуменко, наголосив на пріоритеті здоров'я

нації у воєнний час: «У цей важкий період наша держава має зосередитися на здоров'ї громадян, щоб після перемоги ми могли відновити Україну як здоровий і сильний народ».

Світлана Кузнєцова, керівниця відділу судинної патології головного мозку в Інституті геронтології ім. Д. Чеботарьова НАМНУ, висвітлила важливі наукові відкриття, зроблені під час війни.

«Ми дійшли ключових висновків. Зокрема, мінно-вибухові травми викликають енергетичне виснаження мозку, що варіюється залежно від віку. Після 40 років особливо страждає кора головного мозку, що призводить до зниження пам'яті та емоційних порушень, тоді як у старших людей уражається підкірка, відповідальна за регуляцію серцевої діяльності. Це вимагає індивідуального підходу до лікування», — зазначила вона.

ukrinform.ua.

ЛІНОЩІ ЧИ ВИГОРАННЯ

Іноді ми можемо засуджувати себе за відсутність сил, якщо активно залучені у служіння, та ще й працюємо на повну ставку.

Ми інтерпретуємо цю слабкість як лінощі й говоримо собі: «Зберись!».

Але що, коли це не лінощі, а передумови вигорання? А між цими явищами існує велика різниця!

Лінь — це відсутність мотивації, але не сил. Просто мозок вибирає легші шляхи: замість піти займатися спортом — полежати на дивані. Замість почитати книгу — подивитися телевізор.

Лінь можна контролювати, якщо визначити, навіщо ти робиш те чи інше, або ставити перед собою цілі та дедлайни.

Наприклад, ви вирішуєте вивчати нову мову. Якщо ви не визначитеся зі значущістю цього процесу, ваші заняття будуть хаотичними та не приведуть до вагомих результатів.

Тобто на якомусь етапі лінь запитає: «Навіщо ми напружуємося?», і без обґрунтованої причини нема чим відбиватися.

Але якщо ви визначите, що, наприклад, вчите мову, щоб вільніше почуватися у подорожах, вам буде легше дисциплінувати себе.

Вигорання — це коли ви розумієте значущість завдання, але просто не маєте сил

і ментального ресурсу на його виконання. До речі, такий стан наздоганяє не найлітніших людей. Бо щоб дійти до вигорання, потрібно тривалий час ігнорувати прохання організму про відпочинок та продовжувати викладатися на всі 100% заради роботи, служіння чи інших процесів.

Вигорання небезпечне тим, що воно «вражає» всі сфери життя: людині перестають бути цікавими як робота й служіння, так і хобі чи навіть дружні зустрічі. Вона просто не має ресурсу навіть цікавитися чимось.

Хороші новини в тому, що такого стану можна не допустити. Що робити, щоб уникнути вигорання?

Змініть свою парадигму.

Ми схильні вважати, що служіння Богам — це те, що ми робимо в церкві, для інших, за роботи тощо. І відпочинок часто хибно сприймається як марнування часу. Але турбота про свій організм — це також вияв поваги до Бога. Не ігноруйте своїх потреб у сні,

збалансованому харчуванні та якісному регулярному відпочинку.

Розділяйте сфери життя. Часто питання служіння і роботи заповнюють весь особистий простір — ознакою цього може бути постійне бажання перевірити повідомлення на телефоні, навіть посеред ночі. Як би ви не хотіли бути продуктивними, зважайте на свої обмежені ресурси. Вчіться перемикатися і давати своєму мозку перепочинок від поточних завдань.

Розставляйте пріоритети. Якщо служіння та робота не залишають часу, щоб подбати про себе чи відпочити, ви щось організували неправильно. Подумайте: навіть найбільший проект — створення світу — Бог організував так, щоб залишити Собі день відпочинку!

Розділіть свої завдання на ті, які можете зробити тільки ви, та ті, які за вас може зробити хтось. Делегуйте їх, і так звільните час для відпочинку та перезавантаження.

РОЗПОЧАТО НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ДЛЯ П'ЯТОГО НАБОРУ КАПЕЛАНІВ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

У Військовому інституті розпочалася підготовка п'ятого за ліком набору капеланів для Збройних Сил України, покликаною зміцнити духовну підтримку військовослужбовців у часи випробувань.

Устінах Військового інституту розпочалася підготовка нової групи духовних наставників для Збройних Сил України, ознаменувавши старт п'ятого набору капеланів. Цей крок важливий для забезпечення моральної та духовної підтримки

українських військових у складний час.

Програма навчання, розроблена з урахуванням потреб сучасного війська, передбачає не лише духовне, але й психологічне зміцнення військовослужбовців. Курси включають вивчення основ військової

служби, психології, етики та інших дисциплін, необхідних для ефективної капеланської діяльності.

За словами організаторів, ця ініціатива спрямована на підвищення рівня духовної опіки в армії, що є критично важливим. Навчання капеланів відбувається з урахуванням викликів сучасності та потреб військовослужбовців, що дозволяє формувати глибоке розуміння місії капеланства.

risu.ua.

НАДВАЖЛИВИЙ ПРИНЦИП

«Якщо ти присягатимешся: Як живий Господь! — і житимеш чесно, справедливо й праведно, тоді й інші народи благословлятимуться у Ньому та будуть Ним хвалитись» (Єр. 4:2).

Це надважливий принцип, який викриває нашу слабку присутність і брак свідчення у наших середовищах. Багато правильних проголошень і піднесених істин сказано на наших богослужіннях. Але у щоденному житті, бізнесі, стосунках нам бракує застосування всіх цих богословських істин із щирістю і правдивістю, із не показовою, а реальною праведністю.

Погане свідчення християн у приватному житті, родині, роботі — це найгірше свідчення про Бога, іменем Якого ми себе іменуємо. Таке свідчення не те що не може бути благословенням для нецерковних людей, воно є прокляттям — бо призводить до зневаги Бога.

І навпаки: побожне й цілісне християнське життя, без моралізаторства, але з радісним і натхненним утвердженням

віри в Ісуса словами і вчинками є благословенням для нерелігійного оточення. Воно прямо чи опосередковано стає позитивним християнським свідченням. І таке життєве свідчення кожного живого християнина зокрема є променем світла Христового Євангелія.

Чому в наш час таке слабе християнське свідчення посеред світу? У чому головна слабкість нашої євангелізації?

У декларативному християнстві і подвійних стандартах, у поверхневій і лицемірній духовності.

Дай нам, Господи Боже, відваги й рішучості слідувати за Спасителем Ісусом так, щоб, всупереч усьому, жити цілісно у наших деклараціях, цінностях, справах і словах.

Микола Романюк.

УСПІШНЕ ЛІДЕРСТВО: ДВА БІБЛІЙНІ ПРИКЛАДИ

Чи говорить щось Біблія про те, як бути успішним лідером? Розглянемо два приклади і переконаємося, що говорять.

Перший приклад — Ісус Навин. Після смерті Мойсея саме йому належало перебрати лідерство і ввести ізраїльський народ в обіцяну землю. Напередодні Сам Бог звернувся до Ісуса і сказав, яким чином той зможе досягти успіху: «Нехай книга цього Закону не відійде від твоїх уст, але будеш роздумувати про неї вдень та вночі, щоб додержувати чинити все, що написано в ній, бо тоді зробиш щасливими дороги свої, і тоді буде щастити тобі» (Іс. Нав. 1:8).

За другий приклад візьмемо молодого чоловіка на ім'я Тимофій. Апостол Павло залишив його своїм представником у Єфеській церкві, давши владу пильнувати за порядком, зокрема призначити й знімати єпископів і дияконів. Наставляючи його, Павло каже, яким чином Тимофій може досягнути успіху: «Хай ніхто не зневажає твого молодого віку, але будь прикладом для вірних — словом, життям, любов'ю, вірою та чистотою. Поки прийду, приділяй увагу читанню, розраді та навчанню. Не занедбуй свого дару, який був тобі даний за пророцтвом, — з покладанням рук пресвітерської ради. Про це піклуйся, у цьому перебувай, щоб твій успіх був очевидним для всіх. Пильнуй себе і навчання; тримайся цього, бо, роблячи так, і себе спасеш, і тих, хто тебе слухає» (1 Тим. 4:12-16, УТТ).

Можливо, це не одразу очевидно, але Божі настанови Ісусові Навину і настанови Павла Тимофієві мають багато спільного.

Лідер перебуває у вченні

У зверненні до Ісуса Навина Господь говорить про важливість книги Закону. В оригіналі тут стоїть слово «Тора». Зазвичай цим словом називають П'ятикнижжя Мойсея, яке в Новому Заповіті часто

називається Законом Мойсея.

Але саме по собі це слово ширше і часто перекладається не лише як «закон», але й як «вчення». Цей відтінок бачимо зокрема у зверненні Господа до Ісуса Навина.

П'ятикнижжя Мойсея містить далеко не тільки заповіді та настанови, а ще багато оповідань та історій, покликаних на життєвих прикладах навчити народ певним принципам. Цікаво, що коли Павло звертається до Тимофія, він теж каже йому заглиблюватися у вчення. Тут мова швидше не про П'ятикнижжя Мойсея, але про християнське вчення, якого Тимофій навчився від нього та від інших християн: «Якщо говоритимеш це братам, то, виготовивши словами віри та добрим ученням, за яким пішов, ти будеш добрим служителем Ісуса Христа» (1 Тим. 4:6).

Ще можна згадати, що Новий Завіт називає християн учнями (Дії 11:26). Ба більше, велике доручення, яке Ісус дав Церкві, звучить так: «Тож ідіть і навчіть усі народи, хрестячи їх в ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа, навчаючи їх зберігати все, що Я заповів вам. І ось Я з вами по всі дні аж до кінця віку! Амінь» (Мт. 28:19-20).

При цьому фраза «навчіть всі народи»

точніше перекладається як «зробіть учнями всі народи». Саме «учнями», а не «випускниками» (учні продовжують вчитися, тоді як випускники навчання закінчили). Тобто потрібно допомогти людям з усіх народів стати такими, щоб упродовж усього свого життя вони роздумували над вченням Христа і вчилися його виконувати.

Таким чином, перша схожість між настановами Ісуса Навину й Тимофію полягає в тому, що потрібно звернути серйозну увагу на вчення Господнє.

Лідер постійно заглиблюється в себе і у вчення

І Ісуса Навина, і Тимофія закликають постійно заглиблюватися у вчення. Поняття «постійно» має дві грані. Це процес, який ніколи не закінчується. У розглянутих текстах нічого не говориться про те, що в якийсь момент ці лідери мають досягти такого духовного рівня, що заглиблюватися в учення вже більше не доведеться. Учнівство — це не один із життєвих етапів, а стан, в якому ми повинні перебувати завжди.

І це процес, який відбувається безперервно, щодня. Заглиблюючись у Слово

Боже, у Його вчення, ми живимо свої душі духовно — так само, як свої тіла, щодня приймаючи фізичну їжу.

Отже, друга схожість між настановами полягає в тому, що у вченні Господньому потрібно перебувати постійно.

Лідер виконує вчення

Вчення Господнє — це не просто гімнастика для розуму або їжа для пустих роздумів. Мета його — змінити нас і наше життя. Ми вже згадували, що Тора містить не лише заповіді та настанови, але й різні історії. У цих історіях ми бачимо Божий характер, Його серце. Бачимо, що Богу приємно, а що ні. Нам не просто дається абстрактний перелік правил, але показується Особистість, Яка стоїть за ними. І пропонується через послух будувати живі стосунки з цією Особистістю: «Тож усвідом, що Господь, твій Бог, — Він є Богом, Богом вірним, Який на тисячу поколінь зберігає завіт і милосердя до тих, хто Його любить і дотримується Його заповідей...» (Повтор. Зак. 7:9).

А Ісус Христос сказав: «Якщо хто любить Мене, той буде виконувати Моє слово; і Мій Отець любитиме його, і Ми прийдемо до нього і зробимо оселю в ньому» (Ів. 14:23).

Павло навчає Тимофія: «Вникай в себе...» Тобто і у своє власне серце і поведінку — наскільки вони відповідають цьому вченню. Тимофія поставили лідером. І йому було важливо, по-перше, добре знати вчення, а по-друге, навчати церкву: як словом, так і власним прикладом. Тому, горюючи про успішне служіння, Павло акцентує увагу на практичному застосуванні вчення: «Хай ніхто не зневажає твого молодого віку, але будь прикладом для вірних — словом, життям, любов'ю, вірою та чистотою. Поки прийду, приділяй увагу читанню, розраді та навчанню. Не занедбуй свого дару...» (1 Тим. 4:12-14).

Таким чином, третя схожість між настановами Ісуса Навину і Тимофію полягає в тому, що потрібно жити відповідно

до вчення Господнього, і це теж потребує постійності.

Успішний лідер

Господь говорить Ісусу Навину, що якщо той постійно перебуватиме у вченні Тори та її виконанні, то буде успішний на своїх шляхах і чинитиме розсудливо. Так само і Павло каже Тимофію, що коли він постійно заглиблюватиметься у свою поведінку й у вчення, якщо житиме і служитиме згідно з вченням і задіюватиме свій духовний дар — то його успіх буде очевидним і він врятує і себе, і тих, хто його слухатиме.

В Єфесі була серйозна проблема зі лжевчителями. У 20-му розділі Дій Павло попереджає єфеських пресвітерів про цю небезпеку. А у 1 Тимофія читаємо: «Дух же ясно говорить, що в останні часи деякі відступлять від віри, прислухаючись до спокусливих духів та вчення бісів...» (1 Тим. 4:1).

Знову ми бачимо слово «вчення». Але мова тут не про вчення Христове, а про бісівські вчення. Цих вчень безліч. Як їх розпізнати?

Рішення, яке пропонує Павло, — постійно перебувати в доброму вченні. Саме таким чином Тимофій захистить як себе самого, так і тих, хто слухає його. Успіх Тимофія, як лідера, полягатиме у виконанні довіреної йому місії (для якої Бог і дав йому духовний дар). Його успіх буде в тому, що він зможе захистити церкву від згубного впливу вовків в овечих шкурах і навчить її жити відповідно до того доброго вчення, яке заповів Христос.

Отже, схожість між настановами Ісуса Навину та Тимофію ми бачимо ще й у тому, якого успіху вони мають досягти: виконати покладену на них місію, захистити людей, за яких відповідають, і стати для них благословенням.

А за якими критеріями ви сьогодні вимірюєте свій успіх? Що робите для того, щоб його досягти? Чи готові бути лідерами за прикладом Ісуса Навина й Тимофія?

«Шлях до Бога».

КОНФЕРЕНЦІЯ БЛАГОВІСНИКІВ ВІДБУЛАСЯ НА ЖИТОМИРЩИНІ

У Новій Боровій на Житомирщині 10 лютого відбулася обласна конференція «Стратегія спасіння людей».

Молитву благословення звершив старший пресвітер області Іван Феценко. Після чого слово настанови до учасників мав пастор церкви «Спасіння» Ярослав Шут.

«Читаючи історію християнства в Україні, можна побачити, що про Житомирщину згадується дуже мало. Але я вірю, що якщо ми будемо служити Богу, будемо працювати для Нього, то ми залишимо історію після себе», — наголосив пастор.

Мотиваційним словом із присутніми поділився Олег Пилипенко, який служить пастором в с. Любовичах. Він розповів історію свого власного спасіння, а також поділився зі слухачами основними кроками на шляху до спасіння людей,

які ще не пізнали Господа. Зокрема це постійність у молитві та спілкування з Духом Святим. Служитель побажав присутнім ніколи не ходити поодиночі (але завжди бути з Богом) і вміти зв'язати на обставини.

Сестра з м. Черняхова Любов Захарчук підтвердила із власного досвіду, що найважливіше у служінні — ведення Духа Святого та молитва, без яких благодіє не буде успішним.

Усі очі могли поставити свої запитання на панельній дискусії.

ЧОМУ МИ ХОДИМО ДО ЦЕРКВИ?

Як християни, ми знаємо, що відвідування церковних служб є важливим звичаєм. Але в життєвій метушні ми іноді можемо випустити з уваги глибший сенс, який стоїть за актом зібрання. Тоді відвідування церкви перетворюється на частину щотижневої рутини.

Але Бог закликає нас до цієї «святої звички» з кількох життєво важливих причин. Він створив нас, щоб ми жили у взаємовідносинах з Ним та іншими віруючими. А зібрання — це місце, де ми пізнаємо, як Бог діє в нас і навколо нас.

Навіщо ходити до церкви? Згадаймо загальні причини, серед яких бажання стати ближчими до Бога; дати дітям добру моральну основу; стати кращою людиною; заспокоїтись у часи смутку; бути частиною релігійної спільноти; продовжувати релігійні традиції сім'ї; познакомиться з новими людьми; догодити родині, дружині чи партнеру.

Цікаво відзначити, що карантинні обмеження, спричинені пандемією Covid-19, не змінили основних цілей відвідування церкви, але завадили робити це фізично. І хоча онлайн-зустрічі приносили великий комфорт і підбадьорення, бракувало елементу спілкування. Зрештою, багато людей перестали відвідувати церкву.

Нещодавнє дослідження Американського інституту підприємництва показало, що у 2020 році лише 13 відсотків американців відвідували богослужіння. До весни 2022 року ця цифра зросла до 27 відсотків, але все ще була нижчою, ніж до початку пандемії.

Біблія про відвідування церкви

У Біблії можна знайти багато переконливих причин для того, щоб збиратися разом. У старозавітній книзі Псалмів є уривки про те, як віруючі збираються для поклоніння, прославлення і молитви. «Я проповідував правду в великому зборі, ото, своїх уст не ув'язуюю я, Господи, знаєш Ти, справедливість Твою не ховав я в середині серця свого, про вірність Твою та спасіння Твоє я звіщав, не таїв я про милість Твою та про правду Твою на великому зібранні» (Пс. 40:9-10).

«... Але ти, чоловік мені рівня, мій приятель близький і знайомий мені, з яким солодко щирі розмови провадимо, і ходимо до Божого дому серед бурхливого натовпу...» (Пс. 55:13-14).

«Я радів, як казали мені: Ходімо до дому Господнього! Ноги наші стояли в воротах Твоїх, Єрусалиме. Єрусалиме, збудований ти як те місто, що злучене разом, куди сходять племена, племена Господні, щоб свідчити ізраїлеві, щоб іменню Господньому дякувати! Бо то там на престолах для суду сидять, на престолах дому Давидового» (Пс. 122:1-5).

«... Іх спроваджу на гору святую Мою та потішу їх в домі молитви Моєї! Цілопалення їхні та їхні жертви будуть Мені до вподоби на Моїм жертівнику, бо Мій дім буде названий домом молитви для всіх народів!» (Іс. 56:7).

У Новому Завіті Ісус говорить про силу віруючих, які збираються разом: «Бо де двоє або троє зібрані в моє ім'я, там я з ними» (Мт. 18:20).

Багато листів Павла містять настанови громадам. «То що ж, браття? Коли сходитесь ви, то кожен із вас псалом має, має науку, має мову, об'явлення має, має вияснення, нехай буде все це на збудування!» (1 Кор. 14:26).

«І не впливайтеся вином, в якому розпушта, але краще наповнюйтесь Духом, розмовляючи поміж собою псалмами, і гімнами, і піснями духовними, співаючи й граючи в серці своєму для Господа, дякуючи завжди за все Богові й Отцеві в ім'я Господа нашого Ісуса Христа» (Еф. 5:18-20).

«Пишу тобі це, сподіваючись, що незабаром прийду до тебе, а коли забарюся, то щоб ти знав, як належить поводитися в Божому домі, — це Церква живого Бога, стовп і підвалина істини» (1 Тим. 3:14-15).

Зрозуміло, що відвідування церкви до вподоби Богові і є частиною нашої місії як християн. Наступним кроком є оцінка того, чому Він хоче, щоб ми були там, і правильне мислення щодо відвідування церкви.

Здорові причини

У Діях читаємо, що спонукало ранню церкву збиратися разом.

Вони отримували там настанови: «І вони перебували в науці апостольській...» (2:42).

Вони поклонялися Богові: «І був острах у кожній душі, бо багато чинили апостоли чуд та знамен» (2:43).

Вони служили одне одному: «А всі віруючі були вкупі, і мали все спільним. І вони продавали маєтки та добра, і всім їх ділили, як кому чого треба було» (2:44-45).

Вони насолоджувалися спілкуванням: «І кожного дня перебували вони однодушно у храмі, і, ломлячи хліб по домах, поживу приймали із радістю та в сердечній простоті» (2:46).

Вони допомагали будувати Боже Царство: «І щоденно до Церкви Господь додавав тих, що спасалися» (2:47).

Нездорові причини

Як застереження, можемо подивитися на помилки фарисеїв і саддукеїв — як вони поводитися і чого очікували від церкви. Докори Ісуса розкривають нездорові причини, з яких вони відвідували церкву.

«Поки всі слухали, Ісус сказав Своїм учням: Стережіться книжників: вони люблять походжати в довгому вбранні, виглядаючи важливо. Вони люблять, щоб їх шанобливо вітали на базарах, і щоб у них були найповажніші місця в синагогах і найпочесніші місця на бенкетах» (Лк. 20:45-46).

Фарисеї та саддукеї демонстрували кілька егоїстичних імпульсів: справити враження; розважитися; привертати до себе увагу. Урок тут такий: хоча перебування з церковною сім'єю приносить благословення, ми повинні врівноважувати це зі служінням іншим.

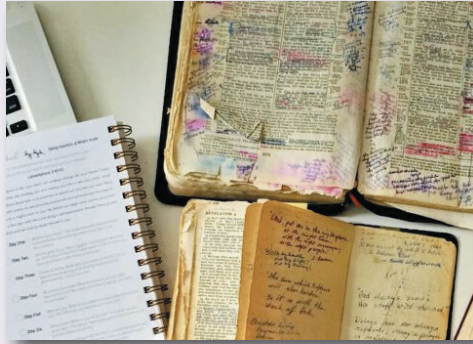
Час, проведений у церкві, повинен підбадьорувати та озброювати нас. Це місце, де ми поклоняємося Богу, приймаємо Його Слово і готуємо нести Його любов до світу. Ми можемо робити всі ці добрі справи самостійно, але регулярне проведення часу з церковними сім'ями помножить вплив, який ми чинимо для слави нашого Господа.

Гізер Адамс.

5 ПОШИРЕНИХ АРГУМЕНТІВ ПРОТИ БІБЛІЇ: ЯК РЕАГУВАТИ

Біблія сама стверджує, що вона — Слово Боже. Церква протягом століть визнавала цей статус, посилаючись на Біблію як на свій канон. Іншими словами, є письмовим стандартом віри та практики.

Багатьом людям важко зрозуміти, чому християни підпорядковують Біблію свої вірування та поведінку. Можна пригадати принаймні п'ять поширених заперечень: Біблія повна протиріч і розбіжностей; Біблія сповнена насильства, геноциду, упереджень і несправедливості, і її часто використовували, щоб виправдати насильство; біблійні описи природи та історії безнадійно суперечать науці; Біблію написали стародавні люди, і вона не має цінності для нас сьогодні; християни навіть не можуть дійти згоди щодо того, що там говориться, тож кого хвилює, правда це чи ні.

Біблія повна протиріч і розбіжностей

Не дуже важко переконати когось, що Біблія повна протиріч, якщо вони не дуже добре знають Біблію. Євангелія не повинні бути просто фактичними повідомленнями, вони висвітлюють теологічне

значення реальних подій для тогочасної аудиторії. Скажімо, Матій розміщує проповідь Ісуса на горі, щоб виявити зв'язок, який відразу впізнають усі його читачі — євреї. Ісус, говорячи на горі про Закон, нагадав би їм, як Бог дав Мойсееві Закон на горі Синаї (Вих. 19-24): Лука, що писав переважно для еллінів, не так ретельно передав цей зв'язок.

Будучи сорок з лишком років професійним біблеїстом, я ще не чув такого твердження про суперечність, яке справді вистіє, коли я трохи його подосліджую. Пропоную зробити так і всім іншим.

Біблія повна насильства, геноциду, упереджень і несправедливості

Так, це правда. Тому що Біблія говорить жорстоку правду про грішних людей.

Звичайно, люди, які висувають це звинувачення, не мають на увазі випадки людського насильства та несправедливості, а радше думають про ті численні історії, де Бог спричинив насильство безпосередньо або через посередництво послідовників. Згадайте історію про потоп, вбивство єгипетських воїнів біля Червоного моря або завоювання обітваної землі. Але, попри те, що нам важко нині це зрозуміти, це історії про справедливість, про злих людей, які отримують суд, на який заслуговують. Бог посилав потоп на жорстоке людство, закриває Червоне море для єгипетських солдатів, які намагалися вбити ізраїльтян, і наказує Ісусу Навину воювати з ханаанцями, тому що їхній гріх досяг «повної міри».

Сувора істина Біблії полягає в тому, що люди, які відкидають Бога і завдають шкоди іншим людям, зрештою отримують за це покарання. У вченні Нового Завіту це звістка про небо і пекло.

Насильство є частиною Божої боротьби зі злом. Ісус фактично посилює битву, бо тепер вона спрямована безпосередньо на духовні сили і влади, і ці вороги переможені не вбивством, а Його смертю на хресті, де Він здобуває над ними перемогу.

Та все ж треба визнати, що в Біблії є речі, які важко зрозуміти. І, як Йов в кінці книги Йова, я схиляюся перед Богом, незважаючи на все незрозуміле.

Біблійні описи природи та історії безнадійно суперечать науці

Біблія не суперечить науці в її описах природи та природної історії. Як казали у давнину теологи, Бог дав нам дві книги, щоб показати, Хто Він є, — книгу природи і Біблію. Хоча ці дві книги ніколи по-справжньому не конфліктують, наші інтерпретації можуть бути неправильними, що призводить до появи конфлікту. На цьому етапі варто згадати мудрі слова Івана Павла II: «Наука може очистити релігію; релігія може очистити науку від ідолопоклонства і фальшивих абсолютів».

Біблію писали давні люди, і вона не має для нас цінності

Біблію, безперечно, написали в давнину. Найдавніші книги Біблії належать до другої половини другого тисячоліття до Христа, а найновіші частини Старого Завіту датуються приблизно 300 роком до Христа. Новий Завіт написаний пізніше, але все одно майже 2000 років тому.

Біблію писали давньоєврейською, арамейською та грецькою мовами люди, які культурно відрізнялися від нас. І часто ми неправильно розуміємо послання Біблії, якщо забуваємо про часову та культурну віддаленість від тих, хто її написав. Але одна річ — сказати, що Біблію написали давні люди, а інша — що її написали люди примітивні. Таке звинувачення було б вершиною нашої власної культурної зарозумілості. Так, у стародавніх не було комп'ютерів, мобільних телефонів, відеоігор, навіть електрики чи автомобілів, як їх не було і у Шекспіра чи Платона, і ми можемо ми також сказати, що ці письменники занадто стародавні, щоб сказати щось правдиве чи змістовне? Дехто вважає, що Біблія примітивна у своєму

розумінні надприродного. Хворі чудесним чином зцілюються, мертві оживають, і море розступається, щоб ізраїльтяни могли втекти від єгиптян. Але, можливо, Біблія — це Боже одкровення виміру, який вислизнув від нашого емпіричного сприйняття.

Юдеї та християни цінують Біблію набагато більше, ніж будь-яку іншу літературу, давню чи сучасну, оскільки ми визнаємо, що Бог говорить до нас через людських авторів Біблії. Іншими словами, хоча книги Біблії написані не до нас, вони написані для нас.

Християни не можуть дійти згоди щодо написаного в Біблії

Християни часто доходять різних висновків щодо того, що Біблія навчає з цілого ряду питань. Щоб побачити це, досить проїхатися вулицею і побачити баптистську церкву на одному розі, лютеранську на іншому, потім католицьку, пресвітеріанську і так далі.

Розбіжності можуть спонукати деяких людей зробити висновок, що якщо християни не можуть погодитися щодо того, чого навчає Біблія, то навіть взагалі про це турбуватися.

Але такий висновок упускає щось дуже важливе. Серед усіх розбіжностей щодо другорядних питань (які, на жаль, деякі християни вважають важливішими, ніж вони є насправді), майже всі християни насправді погоджуються щодо найважливіших питань.

Що це за питання? Згадайте Апостольський символ віри — його визнають всі християни. Вони також об'єднані в чіткому вченні про те, що все створив Бог, що всі ми грішники, яким потрібен Спаситель, і що цей Спаситель — Ісус Христос, Син Божий, Який помер на хресті, щоб нас відкупити, і воскрес для нашого оправдання.

Цілком нормально ставити запитання про Біблію. Але це має спонукати нас до глибшого вивчення Біблії, а не стати приводом для її відкидання.

Тремпер Лонгман.

Дослідник біблійних студій Вестмонтського коледжу.

ВОНИ ПОБАЧАТЬ ЙОГО ОБЛИЧЧЯ

Як би тяжко не було, потрібно пам'ятати, що наші найкращі дні ще попереду. Бог береже Свій народ. Вони чутимуть крик Його серця і ходитимуть у святості перед Ним. Це будуть справжні вірні — хто чує і хто слухняний Його голосу без жодних сумнівів. Вони з'являться перед Ним непорочними від світу, із серцями, повними святої пристрасті. Так само, як Він ревно прагне до них, і вони прагнутимуть до Нього. Через них Він явить Свою славу загубленому і вмираючому світу.

У житті Якова, онука Авраама, ми бачимо тінь того, що Бог зробить там, хто шанує Його. Бог сказав Якову: «Уставай, вийди до Бет-Елу, і там осядься, і зроби там жертівника Богові, що явився тобі, як ти втік був перед Ісавом, братом своїм» (Бут. 35:1). Бет-Ел означає «дім Божий».

Яків і його стан наблизилися до Бога: «І вирушили вони [від Сихема]. І був жах Божий на навколишніх містах, і не переслідували синів Яковових» (Бут. 35:5). Коли ми присвячуємо себе Богові, могутність Його присутності супроводжує нас і стає очевидною для оточення.

Відданий Богу

Чарльз Фінней був повністю присвячений Богу. Це присвячення посідало перше місце в його житті і проявлялося в його проповідях про чистоту. Фінней проводив служіння на фабриці, де працювали приблизно три тисячі людей. Хазяїн цієї фабрики і більшість працівників не були спасеними. Одна жінка упізнала його і сказала щось принизливе. Негайно ж викриття Боже наповнило її і передалося оточенню, коли ті перестали працювати й пішли утішити її. Через декілька хвилин виробництво зупинилося, а службовці слухали проповідь Чарльза Фіннея. А через декілька годин більшість людей отримали спасіння. Фінней носив присутність Божу подібно до одягу, і цей одяг бачило все оточення: і християни, і язичники.

В останні десятиліття Церкви бракує влади Божої присутності. Якщо ми й пережили гоніння, то більшість

із них — не за праведність. Найчастіше — за недовіру і світський спосіб життя. Але я вірю, що Бог знову набуде людей, повністю присвячених Йому. Господь мешкатиме з ними і на них у силі, і це буде очевидним для усіх. Страх Божий знову вселиться в Божих дітей, як і в старі часи. Покоління євреїв по виході з Єгипту не залишило бажань Єгипту. Проте наступне покоління ходило пустелею і присвятило себе Господу. Це покоління пішло за Ісусом Навином. У книзі Ісуса Навина знаходимо опис лише одного випадку непослуху, або ідолопоклонства, в одній сім'ї, і увесь народ протистояв цьому.

Мойсей звернувся до них: «Слухай, Ізраїлю: ти сьогодні переходиш Йордан, щоб увійти й заволідати народами, більшими й міцнішими від тебе, містами великими й укріпленими аж до неба, народом великим та високим, велетнями, яких ти знаєш, і про яких ти чув: Хто стане перед велетнями? І познаєш сьогодні, що Господь, Бог твій, Він Той, що переходить перед тобою, як огонь поїдаючий, Він вигубить їх і Він понижуватиме їх перед тобою. І ти виженеш їх і вигубиш їх» (Повт. Зак. 9:1-3).

Чи схожі ми на покоління Ісуса Навина? Чи готові ходити в такій святості, щоб Бог помазав нас, і світ не зміг пересилити? Нехай це стане нашою молитвою!

Переможна Церква

Рання Церква жила в присутності Божій. Коли церква молилася, хиталися будівлі. Ананія і Сапфіра принесли Петру пожертвування з лукавством і впали мертвими. Присутність

Божа була такою явною і сильною, що написано: «А з сторонніх ніхто приставати не важивсь до них, але люд прославляв їх. І все збільшувалося тих, хто вірує в Господа, безліч чоловіків і жінок, так що хворих стали виносити на вулиці, та й клали на ложа та носі, щоб, як ітиму Петро, то хоч тінь його впала б на когось із них» (Дії 5:13-15).

Сьогодні усе не так. Номінальні вірні легко проникають у середовище справжніх вірних через нестачу страху Божого. Рання церква була переможною. Ісус пообіцяв Лаодикійській церкві, такій схожій на нашу: «Переможцеві дам сісти зі Мною на престолі Моїм, як і Я переміг і сів з Отцем Моїм на престолі Його» (Об. 3:21).

Автор Псалмів бажав бути біля дверей тронного залу Божого. Але Ісус не лише запросив нас до самого залу, але й дозволив зайняти місце на Його престолі! Можливо, тепер ми краще зрозуміємо слова Павла: «А коли терпимо, то будемо разом також царювати. А коли відцурасьмося, то й Він відцурасьмося нас!» (2 Тим. 2:12).

Як може той, хто визнає Ісуса Господом, відцуратися від Нього? Відповідь знаходимо в наступних віршах: «Вони твердять, немов знають Бога, але відкидаються вчинками, будучи бридкі й неслухняні, і до всякого доброго діла нездатні» (Тит. 1:16). Знову ми бачимо, що слова говорять більше, ніж сповідання.

Святість включає рішучість бігти до кінця. У нас є обітниця, що Бог дав нам благодать, яку ми можемо зберегти і здобути перемогу! Бог обіцяє: «...і побачать обличчя Його, і ім'я Його — на чолах їхніх. Ночі не буде більше, і не матимуть потреби в світлі світільника і світлі сонця, бо Господь Бог освітлює їх, і царюватимуть на віки вічні» (Об. 22:4-5).

Найбільше Мойсей хотів бачити Боже обличчя. Переможці побачать його і правитимуть з Ним на віки віків.

Прийміть Боже запрошення бути переможцем.

Джон Бівер.

ЗА РІК ГРОМАДИ УЦХВЄ ОХРЕСТИЛИ БІЛЬШ ЯК 4600 НОВИХ ВІР'ЯН, РОЗДАЛИ 200 ТИСЯЧ ДОБРОЧИННИХ ОБІДІВ ТА 1,5 МІЛЬЙОНА ЄВАНГЕЛІЙ

Обласні об'єднання ще проводять звітні конференції, на яких звітують про роботу братерства за 2023 рік. Ми проаналізували загальну статистику та дійшли висновку, що позитивна динаміка зберігається навіть під час війни. Відкриваються нові церкви, охрещено тисячі нових вірян, роздано півтора мільйона Євангелій та сотні тисяч тонн допомоги.

На початок року маємо 1830 церков та 104 503 вірян УЦХВЄ в Україні та Європі, 1318 молитовних будинків, 1665 пасторів, 2912 дияконів, 19379 молоді й 35347 дітей. За рік емігрували за кордон 5838 осіб, водне хрещення прийняли 4618 душ. При церквах діють 40 благодійних фондів, 23 місії, 20 сиротинців, 68 реабцентрів, 825 хорів і 764 музичні гурти. Це непоганий результат! За цими цифрами ховається потужна щоденна робота тисяч служителів Євангелії.

Якщо говорити про абсолютний приріст (кількість охрещених і прибулих з інших церков за рік), то найкращий результат показують Миколаївська та Харківська області, де кількість членів за рік зросла на понад 300. До речі, саме на Харківщині відкрито найбільше нових церков — 15. Натомість західні церкви за підсумками 2023 року мають від'ємний річний приріст. Однак у кількісному відношенні церкви Рівненської та Волинської області все ще лідирують і охрестили найбільше душ.

Щоб побачити ефективність роботи загалом, ми порівняли кількість охрещених до загальної кількості вірян в церквах області, так отримали показник відносного зростання у відсотках. І тут картина змінилася: у лідерах виявилась Сумська, Херсонська, Черкаська, Полтавська, Миколаївська області, а західні області значно поступаються.

Те, що західні області мають найнижчий показник відносного й абсолютного приросту, можна пояснити великою чисельністю членів церков, а ще високим рівнем еміграції (часто виїжджають багатодітні сім'ї) та тим, що багато місійних ресурсів було спрямовано із Заходу на Схід країни. І навпаки: пробудження на Сході України значною мірою можна пояснити наслідками війни — після пережитого горя і потрясіння у людей у прифронтових областях пробуджується інтерес до Бога.

Є й інші причини, які впливають на показники приросту, особливо абсолютного. Позитивним фактором для УЦХВЄ (особливо для

східних областей), наприклад, можуть слугувати занепад одного з харизматичних об'єднань, активна євангелізаційна діяльність в областях, де водночас зосереджена гуманітарна робота.

Суттєве зменшення кількості охрещуваних в останні два роки у західних областях може пояснюватися також виїздом за кордон молоді, якій ще не виповнилося 18 (в окремих церквах США минулого року фіксували зростання кількості охрещуваних завдяки українським емігрантам).

Праця триває. Згідно зі статистикою, в Україні у стадії будівництва — 95 молитовних будинків, регулярно виходить 10 телепрограм, видається 16 газет, організовуються добровічні обіди (за рік їх роздано понад 200 тисяч).

Статистика соціального служіння УЦХВЄ, хоч і приблизна, — вражає! На 1 січня 2024 силами волонтерів УЦХВЄ евакуйовано 187 тисяч людей, церкви транзитом прийняли 287 тисяч, допомігли з поселенням 84 тисячам. Щоденно церкви забезпечували харчування 232 тисяч переселенців.

Понад 290 тисяч тонн гуманітарного вантажу церкви зібрали в Україні та прийняли з-за кордону, для його транспортування придбали 2797 бусів.

Допомагає УЦХВЄ також ЗСУ та тероборони, придбавши за час війни 4121 комплект форми, майже 12 тисяч берців, 2 тисячі бронезилетів, 264 тепловізори, 632 рації, 266 автомобілів. Загалом в ЗСУ служить 1584 капеланів.

Основним завданням Церкви залишається проповідь Євангелія. За ініціативою УЦХВЄ надруковано майже 5 тисяч білбордів із християнською тематикою, роздано півтора мільйона Євангелій та іншої християнської літератури.

Щоденно у церквах проходять молитви за Україну, організовуються поїздки у прифронтові зони, заготовлюються і передаються сотні складометрів дров, продукти та інші необхідні засоби. Українська Церква Християн Віри Євангельської залишається однією з найбільших інституцій, яка словом і ділом служить на добро українського народу.

Олександр Геніш.

(НЕ)СКОПІЙОВАНЕ ПОКЛОНІННЯ

Так склалося, що сучасну християнську культуру поклоніння моделюють музичні гурти, як-от: Bethel, Elevation, Jesus Culture та ін. Український церковний репертуар у більшості євангельських церков сьогодення сформований піснями саме цих гуртів. І все, здавалося б, чудово: гарні пісні, круті музичні аранжування, неперевершене музичне виконання, зворушливий потужний вокал. Але коли ми беремо у свій репертуар ці пісні, то стикаємося з деякими проблемами, про які й поговоримо далі.

Одна з проблем постає тоді, коли ми намагаємося «зняти» пісню, щоб вона звучала точнісінько, як в оригіналі! І щоб зрозуміти, що тут не так, треба дещо знати.

Не секрет, що християнський музичний воршпір вищезгаданих гуртів — це насамперед індустрія. І тут важливо усвідомлювати: усі ці пісні пишуться під виконавця, а студійні записи робляться передусім із думкою про те, щоб виконавець звучав найвигідніше. Нерідко пісня взагалі пишеться під конкретного вокаліста та його вокальний діапазон, а це означає, що тональність пісні теж обирають під соліста — ту, у якій він буде звучати найяскравіше з вокального погляду. На практиці це означає, що більшість сучасних топових пісень поклоніння в студійному записі мають широкий вокальний діапазон і високі вокальні ноти.

Щодо музичного боку, то тут все теж дуже непросто. Музиканти, які користуються мультитреками до цих пісень, розуміють, про що йдеться: музика, яку ми чуємо в цих записах, по-перше, є роботою професійних студійних музикантів, а, по-друге, постає внаслідок зведення, як правило, понад 20 доріжок.

І ось коли ми беремо одну з таких

пісень, щоб заспівати її разом із нашою церквою, то найперша й найбільша проблема, з якою ми стикаємося, — це бажання «зняти» пісню один в один, як в оригіналі. Але треба розуміти, що, знімаючи пісню точно так, як вона звучить в оригіналі, ми, по-перше, наражаємося на велику небезпеку створити у своїй церкві глядацьку культуру. У спільному поклонінні співає церква — люди, а ми їх просто ведемо в цьому. І тут важливо створити максимально комфортні й відповідні умови: щоб тональність і діапазон пісні був в зоні досяжності й реальних можливостей середньостатистичного члена церкви.

По-друге, коли черга доходить до «знімання» оригіналу інструментальної частини пісні, то, найімовірніше, у вашій церкві не знайдеться необхідна кількість таких професійних виконавців. Або, можливо, ті музиканти, які у вас є, грають не на тих інструментах, які звучать в оригіналі. І тут найпопулярніше рішення, яке всі ми знаємо, — купити плейбек і навчити ваш гурт грати та співати під нього. І ще один варіант, який сьогодні також практикується в деяких церквах: найняти для гурту «потрібних» музикантів, тобто знайти тих, кого не вистачає,

за межами вашої церкви; інколи це навіть можуть бути абсолютно невіруючі люди.

І все це начебто розв'язує проблему. Але інколи ця гонитва за «оригіналом» так захоплює, що складається враження, ніби ми щиро повірили: якщо в нас буде така ж крута музика, присутність Духа Святого буде потужнішою або ж відчинить двері для пробудження в нашій церкві! Тож основна порада: не намагайтеся імітувати запис! Не намагайтеся «зняти» оригінальну версію пісні — адаптуйте її під можливості своєї церкви. Зробіть її по-своєму!

Уявіть ситуацію: у вашій церкві виходить проповідувати пастор. Він починає говорити, і всі розуміють, що він слово в слово переказує проповідь одного з найвідоміших сучасних проповідників. Усі приклади, наведені в проповіді, — це приклади, взяті із чужої проповіді. Усі тексти з Писання, що цитуються, такі самі, що і в оригінальній версії цієї проповіді. Але цього замало. Ви розумієте, що ваш пастор перейняв навіть манеру поведінки, міміки та жестів людини, у якій запозичив проповідь. Навіть тембр голосу схожий на оригінальну версію проповіді! Хіба так можна уявити реальним? Ми вщент рознесли б таку проповідь! Окрім того, хтось обов'язково зауважив би, що «проповідь треба виносити та народити, як дитину» і що її треба «прожити» або «пропустити крізь себе».

Проте з незрозумілих причин нас зовсім не дивує практика тотального копіювання у сфері музичного поклоніння. Заради того, щоб бути «один в один» з оригіналом, ми готові вкладатися, жертвувати!

Унаслідок цього маємо подвійну проблему-наслідок: окрім того, що наші церкви взагалі мало співають своїх пісень,

бо ми майже постійно переспівуємо написане в умовах чужої культури, ми ще й не хочемо внести в це «чуже» частину «свого».

Чому так важливо «вносити своє», коли співаєш чуже в контексті поклоніння? По-перше, тому, що це життєво необхідне для зростання як музиканта, так і християнина. Не секрет, що музичне формування на початкових етапах — це копіювання чужого досвіду. Кожному з нас, і музиканту, і вокалісту, до певної міри корисно копіювати партії та аранжування, щоб зрозуміти важливі музичні принципи й розвинути в собі певні музичні навички. Але якщо ваш досвід як музиканта зупинився винятково на принципі копіювання, вам дуже скоро стане неймовірно нудно, а ваш музичний досвід буде обмежений.

Бог створив людину з великим творчим потенціалом! Навчіться використовувати його! Що це означає на практиці? Ось кілька порад. Не бійтеся змінювати провідні партії оригіналу: спробуйте замінити один або декілька акордів у якійсь частині пісні, якщо вся ваша пісня побудована на чотирьох акордах. Поекспериментуйте з intro: попросіть своїх музикантів придумати свою мелодію замість тієї, що звучить в оригіналі. Не тримайтеся всіма силами за складні віртуозні соло. Якщо ви сумніваєтеся, краще не ускладнюйте, рухайтесь до простого, але ефективного. Якщо серед вас є людина, яка здатна робити власні аранжування, важливо, щоб весь гурт був в змозі зіграти це, а не тільки ця людина: якщо аранжування під силу лише одній людині, яка його створила, краще відмовитися від цього аранжування.

По-друге, копіювання, як вже зазначалося вище, може бути проблемою й

плані духовної зрілості. Якщо ми зацїлюлися на копіюванні, чи дійсно ми даємо простір для власного вираження поклоніння? Чи, можливо, ми просто сліпо повторюємо чужий досвід, чужу молитву? Людина, яка переживає те, про що вона співає, найімовірніше, не буде співати одну й ту ж саму пісню постійно однаково. Так, наприклад, запитайте себе: чи однаково я заспівав би приспів пісні «Величний наш Бог!» у ситуації, коли я переживаю неймовірну радість у Бозі й наповнюю хвалою за Його Велич і красу, і в ситуації, коли, подібно до Йова, я переживаю неймовірні втрати й у великому смиренні приходжу до Бога, визнаючи: «Величний наш (мій?) Бог»? Думаю, ні. У різних обставинах один і той же приспів може звучати або як триумф віри, або ж, навпаки, як тиха молитва-сповідання.

Учіть свою команду переживати пісню по-своєму. Запитайте їх, що ця пісня означає для них особисто. Спробуйте навчити команду грати й співати те, що ця пісня означає саме для них і для вашої церкви в цьому періоді життя. Пам'ятайте, що одна й та ж пісня може спонукати людей радіти, плакати, вклонятися, кричати, мовчати, впокортися тощо.

Нерідко це нелегка справа — змусити людей захотіти пережити свій власний досвід. Для багатьох це виклик! Він може лякати, бо легше просто копіювати, ніж творити внаслідок власного проживання пісні.

Тож побажаю всім, хто залучений у служінні поклоніння: творіть, а не лише копіюйте. І навіть якщо ви копіюєте — копіюйте, але з розумом та серцем. Копіюючи, адаптуйте. І нехай кожна пісня, навіть та, яку написали не ви, стане вашою!

Жанна Тацон.

КУРС «ЗЦІЛЕННЯ ДУШЕВНИХ РАН» — ДОСВІД ЦЕРКВИ В М. ФАСТОВІ

Понад два десятки людей пройшли курс «Зцілення душевних ран» у Фастові. Він тривав п'ять вечорів — з 31 січня по 4 лютого. Організатори на чолі з пастором церкви «Воскресіння» Вадимом Корольчуком продумали програму й організували цікавий та корисний час для учасників курсу.

«Зцілення душевних ран» — унікальна міжнародна програма, яку розробив Інститут зцілення травм (Trauma Healing Institute) при Американському Біблійному Товаристві. Вона вже впроваджена в більш ніж 100 країнах світу (діють 7500 фасилітаторів, програма ведеться на 120 мовах). Курс створений для надання допомоги людям із фізичними, емоційними або душевними травмами, викликаними різноманітними причинами. Українське Біблійне Товариство за сприяння Департаменту душеопікування УЦХВС провело низку курсів на всеукраїнському рівні та рівні областей. Тепер програму впроваджують локально, на рівні місцевих церков.

Для учасників цей курс

— добра можливість подбати про власне ментальне здоров'я.

«Що сталося? Як ти почувався? Що для тебе було найважливішим?» — звичайні запитання, які допомогли багатьом людям розібратися зі своїми травмами. Присутні приймали рішення допомагати іншим людям за допомогою цих простих запитань.

Проводили курс фасилітатори Владислав Юзюк, Наталія Волос, Світлана Ночник, Руслан Березюк та Вадим Корольчук. «На навчання зібралися як віряни церкви, так і нецерковлені люди. Були й родичі військових. Та всіх об'єднує одне — турбота про самопочуття, а ще — бажання допомогти іншим. «Зцілення душевних ран» — прекрасна програма, яка допомагає в цьому. З командою фасилітаторів

уже розмовляємо про наступний набір», — розповідає пастор Вадим Корольчук.

Учасники теж задоволені. Ось кілька відгуків про захід:

«Курс був цікавий, я не жалкую, що записалася і відвідала всі п'ять занять. Позитивним моментом вважаю спілкування з людьми, з якими ніколи би не спілкувалась, якби не цей курс. Він допоміг не тільки розібратися зі своїми думками й травмами, завдяки йому я дізналася, як можна допомагати іншим. І що не треба робити, аби ще більше не зашкодити. Незважаючи на важкі теми, наші зустрічі проходили легко й невимушено», — каже Дарина, учасниця курсу.

«Курс дав мені можливість провести час із користю та з хорошими людьми. Осмислити причини та наслідки приховування проблем від самих себе. Зрозуміти, хто такий «хороший слухач» і як ним стати. І котре впевнитися, який чудовий, люблячий, милостивий Бог до нас», — розповідає Віра, учасниця курсу.

Павло Куценко.

ЧОТИРИ СПОСОБИ ПОДОЛАТИ ЗНЕВІРУ

«І сказав Юда: «Ослабла сила носія, а звалищ багато, — і ми не зможемо далі будувати мура!» (Неем. 4:10). Які ж причини зневіри ми бачимо в цьому вірші?»

Втома. Юдеї сказали: «Сила носія ослабла». Іншими словами, вони працювали довгі години упродовж тривалого часу й були виснажені й фізично, і емоційно.

Розчарування. У тексті читаємо: «... звалищ багато». Іншими словами, юдеї говорять: там стільки навалено, що ми не можемо будувати стіну. Про яке сміття мова? Ймовірно, це були залишки стародавньої стіни. Коли юдеї дивились на сміття, вони не бачили способу реально почати будувати стіни.

Ми з вами так само не можемо уникнути звалищ і не можемо прикидатися, що сміття не існує.

Налаштованість на поразку. Народ говорив: «Ми не зможемо будувати...» Що це значило? «Нерозумно навіть намагатися. Ми здаємося».

Страх. В 11-му вірші говориться: «А наші ненависники говорили: «... позабавимо їх, та й спинимо працю!»».

Вороги євреїв всіляко перешкоджали будівництву стіни. Зокрема спочатку вони критикували євреїв, потім висміювали їх і врешті-решт почали погрозувати. Задумайтеся: які страхи заважають вам прямо рухатися вперед?

Долаючи зневіру

Що зробив Неемія, коли почув, що люди збентежені? Замість того, щоб забрати їх від стіни, він поставив їх коло міста, за стіною. Чому? Щоб вони

могли подивитися на стіну і побачити, яку велику роботу вже зробили і скільки ще належить зробити. Вони по-новому оцінили свої цілі.

І як Неемія розмістив людей: «... І поставив я народ за їхніми родами» (Неем. 4:13). По-перше, щоб юдеї згадали, що стіну вони будують для захисту своїх сімей. По-друге, у сім'ї можна взаємно підтримувати одне одного.

Коли хтось у сім'ї зневірюється, інші можуть допомогти. І нам дуже потрібні наші брати, щоб підтримувати та підбадьорювати одне одного.

«... І поставив я народ за їхніми родами, з їхніми мечами, їхніми ратищами та їхніми луками». Навіщо вони взяли зброю? Тому що їм потрібно було бути готовими до боротьби.

Біблія вчить, що ми, християни, перебуваємо на духовній війні. Сказано, що диявол — це наклепник християн, і він прагне, щоб ми впали. Він хоче бачити нас у зневірі, тому що знає, що зневіра обмежує потенціал.

У посланні Якова читаємо: «Отже, покоріться Богові, простаньте дияволу, і він утече від вас. Наблизьтесь до Бога, і Бог наблизиться до вас» (Як. 4:7-8).

Чинити опір відчаю, негативним думкам — це наш вибір. Ми можемо вибрати здатися, але великі християни — звичайні люди з надзвичайною кількістю наполегливості — продовжували діяти і не здавалися.

Неемія закликав людей: «... Згадайте Господа великого та грізного» (Неем. 4:14). Що це значить? Це значить присвятити себе Йому, наблизитися до Бога. Що конкретно необхідно пам'ятати?

По-перше, про Божу доброту в минулому.

По-друге, про Божу близькість сьогодні.

По-третє, про Божу силу діяти в майбутньому. І Він дасть силу для всіх наших потреб.

МИ НЕ ЗНАЄМО, ЯК ЗАКІНЧИТЬСЯ ЦЯ БІДА, АЛЕ ЧЕКАЄМО ЧУДА ВІД БОГА

6 лютого Всеукраїнська Рада Церков та релігійних організацій (ВРЦіРО) у Києві зустрілася з архієпископом Кентерберійським Джастіном Велбі, який уже в друге за час повномасштабної війни відвідав Україну. Обговорювали питання щодо подальшої підтримки України у її боротьбі з російською агресією. Як повідомляє сайт ВРЦіРО, під час зустрічі духовний глава Церкви Великої Британії запитав представників українських конфесій про те, як війна впливає на служіння Церков, які першочергові виклики вони мають та чого очікують у 2024 році.

Рішувачий у ВРЦіРО єпископ Станіслав Носов подякував архієпископу Кентерберійському за підтримку України та українського народу. Він зазначив, що одним із головних викликів в контексті війни серед вірних різних конфесій та в цілому в

суспільстві є розділення сімей і пов'язані з цим ризики. Разом з цим, у прифронтових областях спостерігається кількісне збільшення релігійних громад, де люди знаходять соціальну підтримку й душпастирську опіку. УЦХВС на зустрічі представляв перший заступник

старшого єпископа Віталій Яцюк. Він подякував Джастіну Велбі за сміливість.

«Ви не злякалися приїхати в Україну у цей складний час. Уже вдруге, і знову напередодні річниці повномасштабного вторгнення, ви приїхали нас підтримати. Це гарний сигнал для політиків, релігійних діячів та відомих осіб, котрі висловлюють свою солідарність з Україною», — сказав Віталій Яцюк.

Він закликав церкви в Європі надалі підтримувати та посилювати молитву за Україну: «Ми не бачимо фізично, як має закінчитися ця біда, але чекаємо чуда від Бога, а чудо приходиться у відповідь на наші молитви», — підкреслив єпископ.

Представники ВРЦіРО розповіли гостю, що під

час воєнного стану в Україні продовжується свобода віросповідання, діють демократичні інститути та судова система, Церкви мають діалог із владою у розв'язанні актуальних питань державно-церковних відносин та гуманітарних проблем суспільства. Представники українських конфесій висловили надію, що війна закінчиться перемогою вже цього року, а також декларували свою готовність до участі у післявоєнній відбудові України.

Присутні члени Ради Церков озвучили основні сфери підтримки України, включаючи гуманітарні аспекти, надання Україні додаткових засобів ППО і ПРО для захисту життя цивільного населення та надання допомоги щодо посттравматичної реабілітації.

ДУХОВНІ ДАРИ — КЛЮЧ ДО СЛУЖІННЯ У ЦЕРКВІ

Лише повна самопосвята Богові є належною відповіддю на Його милосердя до нас. Один із перших кроків такої посвяти — активна участь у житті церкви. Як обрати правильне служіння?

Апостол Павло так пише про обдаровану Духом громаду, де кожен служить своїми дарами: «Через дану мені благодать кажу кожному з вас не думати про себе більш ніж належить думати, але думати скромно, у міру віри, як кожному Бог наділів. Бо як в однім тілі маємо багато членів, а всі члени мають не однаково діяння, так багато нас є одне тіло в Христі, а зосібна ми один одному члени» (Рим. 12:3-5).

Звертаючись до римлян, Павло посилається на благодать Божу — *haris* (трохи пізніше він вже говоримемо про *harisma*, дари як реалізацію *haris*). І закликає до коректної самооцінки, яка відображає здорове судження: не думати про себе зависоко, не бути гордим або пихатим, але й не думати про себе занижено. Саме таке тверезе судження є відображенням оновленого розуму. Воно має спиратися на нашу віру, на розуміння своїх дарів та на реальність спільного існування в громаді.

Духовні дари апостол пояснює через метафору тіла, щоб передати єдність і різноманіття християн у громаді. Ця метафора показує, що ми залежимо одне від одного і що християнська спільнота функціонує завдяки різноманіттю дарів. Вірші містять паралель між фактом, що єдине тіло має багато складових частин з різними функціями, і різноманітністю християнської спільноти, яка є одним тілом у Христі. Лише у Христі.

Це особливо важливо розуміти особливо сьогодні, коли наші звичайні церковні підвалини порушені: до нас приходять брати і сестри з інших міст, можливо, деномінацій, приходять молоді віруючі, без того досвіду, до якого ми звикли, можливо, навіть вживають інші слова. Церковні громади не формуються лише тому, що раз на тиждень перебувають в одному приміщенні. Вони формуються тому, що нас об'єднує Христос.

Духовні дари мають на меті творення церкви

Цікаво, що в усіх посланнях Павла, де говориться про тіло Христове, метафора тіла вживається лише у поєднанні з дарами. Тож можемо зробити висновок, що єдність і різноманіття тіла функціонують

виключно за умови взаємного служіння одне одному.

Джерело дарів — Бог і Його благодать, мета духовних дарів — збудування церковної громади і дарування сили на служіння. Павло робить наголос на благодаті як джерелі дарів, адже Бог передбачає, що ми житимемо життям, залежним від Нього, а не від власних ресурсів. Різні дари роблять нас залежними і одне від одного. Окремий віруючий не має усіх дарів Духа, але громада в цілому має повноту дарів. Духовні дари або хоча б один духовний дар є в кожного віруючого.

«І ми маємо різні дари, згідно з благодаттю, даною нам: коли пророцтво то виконуй його в міру віри, а коли служіння будь на служіння, коли вчитель на навчання, коли втішитель на потішання, хто подає то у простоті, хто головує то з пильністю, хто милосердствує то з привітністю!» (Рим. 12:6-8).

Божа благодать зробила Павла апостолом, ця ж благодать несе різноманітні дари (харизми) членам тіла Христа. Дари Святого Духа проявляються у контексті церкви. Павло впевнено говорить про наявність дарів всередині громади, яку він не засновував, а отже, харизми присутні у житті будь-якої живої церковної громади. Але вони «включаються» лише при взаємних, живих стосунках Бога і людини. І мова тут про функції, служіння, які надихає Бог (як організовані, так і спонтанні), а не про церковні посади.

Духовні дари діють у контексті церкви

У Посланні до римлян Павло говорить про сім дарів і закликає їх використовувати на збудування громади. Ані цей перелік, ані інші Павлові переліки дарів не

є вичерпними. Дослідники вважають, що число «сім» тут не випадкове: у єврейське воно символізує досконалість, відповідно, перелічені у цьому посланні дари несуть всеохопний характер.

Деякі дослідники просто послідовно аналізують перелічені сім дарів. Інші (наприклад, Джон Стотт) розділяють дари на дві групи: дари мови (пророцтво, вчителювання, утішання) і дари служіння (служіння, грошова підтримка, керівництво і благодійність). У переліку дарів немає служіння апостолів. Тож дослідники вважають, що тут говориться про місцеву церкву, а не про вселенську: у кожній місцевій громаді є сукупність Божих дарів на збудування.

Духовні дари призначені для застосування, вони — частина нашого спадку у Христі. Дари визначають наші служіння, вказують на ті завдання, до яких Бог нас закликає. Це — ключ до призначення і сенсу життя, а також сила для їх виконання.

Дар пророцтва

Пророцтво — це говоріння за натхненням Святого Духа. Дар пророцтва захоплює, дає розраду, нове об'явлення Божої волі тощо. Пророки в тодішній церкві сповіщали волю Бога, вселяли мужність, критикували, а іноді й передбачали майбутні події. Тож очевидно, що дар пророцтва мав всеохопний характер, не обмежувачись лише проголошенням передбачень.

Разом із тим слова пророків не мали безумовного авторитету істини. Пророцтво слово має бути ретельно перевірене, зважене і випробуване.

Пророку варто говорити, якщо він впевнений у своєму натхненні, і він не має додавати жодних слів від себе. З другого боку, пророк не повинен обмежувати свій дар і замовчувати те, що через нього

може сказати церкві Святий Дух. Пророцтва жодною мірою не можуть суперечити християнській вірі і змісту Євангелія. За будь-яких обставин пророк має бути залежним від Бога.

Дар служіння

У цьому контексті словом «служіння» (*diakonia*) можна назвати працю дияконів і будь-які форми практичної допомоги потребуючим членам церкви. Служіння може бути і довготерміновим, і спонтанним.

Можливо, Павло виокремлює дар служіння ще й тому, що переживав: носії цього дару можуть шукати інші сфери для вкладення свого часу, нехтуючи Божим даром.

Дар вчителя

Вчителі зберігали, розвивали і витлумачували християнську традицію, закріплювали вчення в символах віри, забезпечували моральну настанову, практичне навчання новонавернених. Крім того, вони відігравали роль в інтерпретації Слова, тож залежали не лише від свого інтелекту чи освіти, але й від дії Святого Духа.

Тому межа між вчителюванням і пророцтвом досить вузька: пророцтво — це новий погляд на Божу волю, воно спирається на безпосереднє відкриття, тоді як вчителювання — новий погляд на вже відоме відкриття і спирається на вивчення Слова Божого.

Дар розради

Дієслово *parakaleo* має кілька різних значень: від «підбадьорювати» та «переконувати» до «заспокоювати», «примирити» і «втішати». Схоже, Павло свідомо використовує це слово саме завдяки його широкому значенню (як і слово *diakonia*).

Але в Посланні до римлян цей дар згадується одразу після дару вчителювання, тож ймовірно, *parakaleo* несе навантаження «закликати християн жити правдою Євангелія», допомагати людям застосовувати доктрину у повсякденному житті.

Ця служба можна проводити з кафедри або у письмовій формі, але часто воно здійснюється і неформально, як дар поради, як втішання тих, хто занепав духом. Варнава, «син втіхи», мав цей дар і використав його для допомоги Савлу з Тарса, якого ми знаємо як апостола Павла.

Дар матеріальної підтримки

Згадуючи про цей дар, Павло, найімовірніше, має на увазі бажання ділитися тим, що маєш: їжею, фінансами,

майном. Людина з цим даром покладається на Бога, тож може щедро, у простоті, роздавати власне майно без якогось прихованого мотиву. Дар не дублює служіння дияконів, адже тут мова йде не про розподіл церковних ресурсів, а про жертвування власних.

Таке служіння і цей дар дуже важливі для функціонування церкви. Якщо Бог благословив когось матеріально, такі люди можуть бути благословенням для інших.

Дар лідерства

Дослідники не мають єдності щодо того, про який конкретно дар тут йдеться. Найпоширенішою думкою є те, що апостол Павло пише про дар «лідерства», «керівництва». Тоді мова тут про служіння старійшин і лідерів церкви.

Однак деякі дослідники вважають, що функція керівництва церквою навряд чи опинилася би так далеко внизу списку дарів. Це служіння згадується між двома формами надання допомоги, тож інколи його вважають одним із трьох видів «соціального служіння». У такому разі мова йде про служіння якогось члена громади, який завдяки статусу чи соціальному становищу може виступати в ролі захисника прав громади чи її соціально вразливих членів.

Дар милосердя

Це єдиний випадок у Павла, коли слово *ejeevw* вживається стосовно людського, а не божественного милосердя. Народ Божий має бути милостивим, як і його Бог. Мабуть, тут мова йде про якийсь конкретний його прояв (як от милостиня). Милосердя проявляється у турботі про когось, хто переживає горе або опинився у скруті.

Поглянувши на список дарів, ми розуміємо, що не тільки пресвітери, диякони чи рукопокладені служителі мають духовні дари. У переліку також немає розподілу на дари чоловічі та жіночі.

Святий Дух обдарував дарами всіх віруючих

Вчення Павла про дари у Посланні до римлян має багато спільного з текстами інших його послань (1 Кор. 12, Еф. 4:11). І в Посланні до римлян, і в Посланні до коринтян за текстом про дари слідує уривок про любов.

Харизми — це функції тіла (бо без дарів тіло паралізоване), але саме любов визначає характер його функціонування.

Дари без любові не відповідають своєму призначенню. Тож «прагніть любові, ревно бажайте духовних дарів...» (1 Кор. 14:1).

КОНФЛІКТ У КОМАНДІ: ЩО РОБИТИ?

Одне з найскладніших запитань на співбесіді: «Як ви вирішуєте конфлікт?». А найпопулярніша відповідь: «Я — людина неконфліктна». І тут-то криється каверза: де є люди, там завжди будуть конфлікти. Навіть у церкві, навіть у служінні, навіть у біблійній історії. Така наша гріхозна природа.

Просто одні люди вміють вирішувати спірні чи конфліктні ситуації, а інші — ні.

Ціна невирішеного конфлікту висока: псується наші стосунки з людьми і Богом, ми стаємо менш ефективними у служінні.

Що апостол Павло робив під час конфлікту в його команді служіння? Згадаймо один епізод, описаний у Діях: «А по декількох днях промовив Павло до Варнави: Ходімо знов, і відвідаймо наших братів у кожному місті, де ми провіщали Слово Господнє, як вони пробують. А Варнава хотів був узяти з собою Івана, що званий був Марком. Та Павло вважав за потрібне не брати з собою того, хто від них відлучився з Памфілії та з ними на працю не йшов. І повстала незгода, і розлучились вони між собою. Тож Варнава взяв Марка, і поплинув до Кіпру. А Павло вибрав Силу й пішов, Божій благодаті братами

доручений. І проходив він Сирію та Кілікію, Церкви зміцнюючи» (Дії 15:36-41). Тут знаходимо три уроки від Павла, що робити під час конфлікту у команді.

Перший урок: обговорюйте бачення

У Павла як у лідера було бачення: відвідати церкви, які вони насадили раніше. І він обговорює наступні кроки з Варнавою. У невеликій команді чудова атмосфера: Варнава погоджується йти і пропонує свій варіант реалізації завдання.

Павло пояснює, чому він не хоче включати до команди Марка. Брати спілкуються між собою, діляться своїм баченням. Павло не ступає кулаком по столу зі словами: «Я тут лідер і вирішую». Він пояснює свій підхід і намагається переконати Варнаву.

Чи ділитесь ви з командою своїм баченням того, як і з ким реалізовувати служіння?

І чи відкриті ви до того, щоб інші члени команди ділилися своїм баченням та думками?

Другий урок: опануйте злість

Розбіжність у цьому питанні була настільки гострою, що вони розлучилися. Варнава взяв Марка і відплив до Кіпру, Павло вибрав Силу (Дії 15:39-40). У результаті між Варнавою та Павлом виникла гостра розбіжність. Грецьке слово, яке було перекладено як «гостра розбіжність», ще перекладають як «безжалість» або «озлобленість». Схоже, дискусія з приводу того, як реалізовувати нову місію,

була запеклою. І це спричинило розлад між двома служителами. Апостол втратив партнера зі служіння. Не було повної передачі справ від одного місіонера іншому.

Що Павло міг зробити в цій ситуації?

Він міг взагалі нікуди не піти. Міг подумати: «Мене навіть члени моєї команди не слухають. Кому воно потрібне, це служіння?!». Чи була у вас така спокуса? Він міг діяти самостійно. Мовляв: «Якщо зі мною не згодні, зроблю все сам». Але з Дій ми знаємо, що Павло тільки на короткі проміжки залишався сам, решту часу він працював у команді. Так було безпечніше й набагато ефективніше для служіння.

Третій варіант: Павло міг почати шукати нового члена команди. Однак це не так вже й легко. Потрібно знайти когось, хто поділяв би ваше бачення, хотів би стати надійним союзником і був вірним Богові.

Коли Павло розлучався з Варнавою, по суті, він мав рацію, він відстоював своє бачення служіння. Але форма їх запеклої суперечки несла ризику.

Чи бажаете ви, щоб ваше служіння припинило існування через конфлікт? Чи все таки хочете навчитися вирішувати конфлікти, щоби Божа справа не страждала і ви зберегли стосунки?

Третій урок: зберігайте єдність із церквою

«А Павло вибрав Силу і, будучи довірений братами

благодаті Господа, вирушив у дорогу. Павло проходив через Сирію та Кілікію, затверджуючи церкви» (Дії 15:40-41).

На щастя, суперечка з Варнавою не підірвала довіру церкви до Павла як до місіонера і лідера. З Послань Павла можна сміливо припустити, що він надалі не сердився ні на Варнаву, ні на Марка. Розлучившись зі своїм колишнім партнером по служінню, Павло все одно взявся до реалізації даного йому бачення. І пішов із благословенням та підтримкою церкви. У цій місіонерській подорожі його супроводжувала Божа благодать.

Коли в команді стався конфлікт — чи прагнете ви смиренно повернутися до покликання? Чи шукаєте єдності та благословення церкви на своє служіння?

Дружня команда

За час місіонерської діяльності апостол Павло пережив не один конфлікт. Не уникаємо цього ми. У таких ситуаціях пам'ятаймо уроки апостола Павла: обговорювати бачення з командою; стримувати злість; зберігати єдність із церквою.

Для чого це потрібно? Щоб виконувати Боже доручення з вірністю Його справи та любов'ю до Його людей. Адже коли ми зустрінемося з Ісусом віч-на-віч, то, безперечно, захочемо почути: «Гаразд, рабе добрий і вірний! Ти в малому був вірний, над великим поставлю тебе, увіди до радощів пана свого!» (Мт. 25:21).

ВОЛОДИМИР ГРИЦАК: БОГ НЕ ВИЇХАВ ДО ЄВРОПИ

Еміграція для України — явище болоче. Вона залишає після себе пустку й бур'яни. Через війни, переслідування, негативні економічні чинники люди вирушають шукати щастя за кордоном. Сьогодні тисячі біженців покинули Україну через вторгнення росіян. Еміграція відгукується в церквах порожніми лавами, браком служителів.

Про переживання, сподівання та уроки еміграції розповідає Володимир Грицак, заступник старшого пресвітера Волинського об'єднання УЦХВЄ у Володимирському регіоні, пресвітер церкви «Свята Трійця» в м. Нововолинську. Ця євангельська церква — ровесниця штучно створеного шахтарського міста — за свою історію витримала дві хвилі еміграції, відкрила біля двох десятків дочірніх церков.

— З чого починалася історія євангельської церкви в Нововолинську?

— Починалася підпільно, разом із будівництвом міста. 1950 року сядом приїхали віруючі будівельники. Вербував їх для роботи новонавернений інспектор Федір Ковч. Молодь у ті часи докладала всіх зусиль, щоб вирватися з села. Тому спочатку група віруючих складалася з молодих людей. У 50-х роках минулого століття і мій батько приїхав сюди. Спочатку будували, а потім працювали на шахті. Згодом кілька родин приїхали на постійне проживання. Тодішня влада авторитарно заявляла, що це буде комуністичне місто і ніякої релігійної організації, ніякої церкви в новоствореному поселенні не буде. Але в Бога були інші плани.

— Як зростала церква?

— 1952 року вона налічувала 45 членів, а першим неофіційним пресвітером вважають Герасима Квапура. 1956-го вже було 80, служителем на той час був обраний Володимир Гурський. 1959 року підпільна церква налічувала більше 100 членів, служителем обрали Федора Артишука, якого я вже пам'ятаю. На початку 1960-х церква зростає до кількох сотень. І влада стала погрожувати, мовляв, у віруючих забиратимуть дітей, а служителів садитимуть у тюрми.

— Який вихід знайшла церква в тій ситуації?

— Вихід завжди один — йти до Бога в молитві. Саме 1960 року започаткована молитва, яка триває й до сьогодні. За ініціативою Федора Артишука стали щодня збиратися опівдні. Чому саме в такий час? Тому що якраз починалася обідня перерва, і люди могли з'їхатися з дому, з роботи, щоб помолитися за дітей, за служителів та інші потреби. Спочатку молитви проходили по хатах, потім — у домі молитви. Ні сніг, ні бурі, ні скрута не зупинили їх. Щодня йдуть люди, щоб помолитися

— за церкву, за місто, за духовні та фізичні потреби. Ідуть з міста, ідуть із сіл. Роки йдуть, змінюються люди, але молитва в нас проходить стабільно.

— Ви перебували в підпіллі до розпаду СРСР чи все ж вдалося зареєструвати церкву?

— Коли ситуація стабілізувалася, спанення додалося, дітей не відібрали, братів не посадили — церква виросла до 800 членів. 1983 року отримали реєстрацію, а вже 1986-го купили земельну ділянку. 23 травня розпочали будівництво, за вісім місяців збудували дім молитви. Кілька разів доводилося їздити до Москви, і до Києва, але Василь Вронський таки добився дозволу. 28 лютого 1987 року відбулося перше богослужіння. Отримали свободу, повіяло пробудженням, можна було відкрито проповідувати, а в нас почався виїзд за океан...

— Що можете сказати про першу хвилю еміграції у церкві?

— Коли залізна завеса впала, почалася еміграція. Виїжджали кордон з 1989 року — на той час церква складалася з 864 членів. Стали їхати багатодітні сім'ї, а то й цілі родини. За період першої еміграції виїхало 1115 членів. Запитаєте, що за арифметика така? Коли одні виїжджали, інші приходили в церкву. Щороку більше ста чоловік приїмали водне хрещення, а в 1993 році аж 183 особи ввійшли в завіт з Богом. Коли еміграція притихла, ми мали рівно стільки, скільки людей виїхало, тобто на кінець нульових років церква налічувала 1115 членів. А в 2000 році від нас відділилися 179 членів, щоб утворити ще одну церкву, у 15-му мікрорайоні. За 10 років — і в них 1000 членів, і в нас більше 1000. Тобто виїхала за кордон тисяча, а додалося дві. Коли я на святкуванні 70-річчя церкви запитав, хто був на відкритті дому молитви, лише троє підняли руки. Тобто церква повністю оновилася. Я один із тих старожилів, але багато братів, що поїхали, є служителами в Штатах та інших країнах.

— Якою була друга хвиля еміграції, породжена війною?

— Ми зростали до 24 лютого 2022

року. Почалася війна, люди стали масово виїжджати, хоча тут не пролунала жодного пострілу. До нас люди йдуть зі Сходу, з Півдня. Ми приймаємо їх, із дому молитви зробили готель, та й у дім милосердя ліжка доставляли, щоб люди могли відпочити. А наші йдуть за кордон. Зокрема й служителі, диригенти, хористи... Ми дуже потерпіли. Багато молоді виїхало в Європу ще 2018 року. У Неаполі церква відкрилася, у Римі, Варшаві. І в Чехії Леонід Демчук зі своєю сім'єю служить. А останнім часом, під час повномасштабного вторгнення, виїхало 225 членів церкви, і це окрім дітей до вісімнадцяти років. Подалися хто до Америки, хто до Європи. І на сьогодні маємо 790 членів церкви.

— На вашу думку, еміграція — суто негативне явище, чи є й якийсь позитив?

— Для місцевих та тих, хто залишився, — негатив. Тому що здібні люди, вже навчені певній праці в церкві, поїхали. Багато місіонерів, які працювали в навколишніх селах, організували нові євангельські церкви, — виїхали. І нам потрібно вчити нових людей, тих, хто недавно повірив, хто переїхав з іншого регіону, де устрій служіння був іншим. І ми переживаємо велику нестачу посвячених людей.

А для Європи це стало благословенням. Брати, відповідальні за церкви в Європі, кажуть, що вдячні Богу за нашу церкву, за кузню хороших кадрів. Сьогодні церкви там зростають не лише за рахунок віруючих, але й людей нецерковних, які втікали від війни або їхали на заробітки. В Америці вистачає своїх служителів, тому емігранти просто доповнюють чисельність американських церков. Взагалі, можна сказати, що перша еміграція — це вплив на американські церкви, друга — на європейські.

— Чим займаються, ті, хто не емігрував, а залишився в Україні?

— З перших днів війни наша молодь і старші взяли до роботи. Коли на кордоні стояли черги, вони готували гарячу їжу, надавали першу медичну допомогу. Допомогали з житлом, доїздом... Через

нашу церкву більше тисячі переміщених осіб пройшло. Організуємо гуманітарну допомогу. Випікаємо хліб. Для військових готуємо обіди. Тобто соціальна програма в нас працює на високому рівні.

— На вашу думку, в чому полягає успіх церкви?

— Коли запитують про успіх церкви, то я завжди кажу, що причиною успіху є молитва. Двері нашого дому молитви завжди відчинені, щоб люди могли помолитися. Проходять богослужіння: святкові, недільні, тижневі, і щодня — молитва. Це як двигун — за капотом його не видно, але машина завдяки ньому працює.

— Які проблеми найбільше болять вам сьогодні?

— Одна з найбільших проблем нашого часу — у багатьох охолола любов, з'явилася байдужість. Беззаконня розмножуються швидкими темпами. Час ставить виклики ставити перед молоддю та підлітками, бо світ викривлено розставляє пріоритети, і їм важко зробити правильний вибір. Потрібно, щоб Дух, Який був на наших батьках, на молоде покоління зійшов із подвійною силою. Тривожить лінк багатьох, коли вибирають онлайн-трансляцію замість живого спілкування. Мій біль перед Господом — щоб було більше посвячених, жертвних, ревних людей. Матеріально ми не маємо потреби ні в чому, можемо поділитися, але Бог хоче не тільки нашого служіння, а нас самих.

— Що би ви порадили церквам робити?

— Орієнтуватися на Ісуса Христа, адже одне з Його імен — Порадник. Коли Ілля сказав Богові, що залишився сам і його душі шукають. Але ні — у Бога є ті сім тисяч, що не схилилися перед ідолом. У Бога є люди, яких він підніме, наділить Своєю силою і поставити на служіння. Не треба опускати руки через те, що хтось виїхав чи залишив працю, бо втомився. Треба йти і діяти з тою силою, яка в нас є, адже Бог не виїхав в Європу чи Америку, Він з нами тут і сьогодні.

Розмовляла Інна Мельник.

МІРИЛО СПРАВЕДЛИВОСТІ

Перші розділи Книги пророка Ісаї — і ти відчуваєш неймовірний тягар людських гріхів, які зверху донизу і знизу доверху облуптали суспільство.

Нерв пророка загострений спогляданням Бога і Його святості. А тут весь люд (тоді не було поділу на релігійних і секулярних), немовби в якійсь суспільній змові, грішить і править служби, переступає Божі заповіді і несе йому дари. І пророк передає Божу реакцію: «Я не можу терпіти беззаконня разом зі святкуванням!» (Іс. 1:13).

Гріх і релігія сплелися в один нероздільний клубок (врешті, як і сьогодні), і пророкові тепер доводиться розбиратися з ними окремо.

«Обмиється, станьте чистими, усуньте ваші злі вчинки з-перед Моїх очей, перестаньте чинити зло, навчіться робити добро, дотримуйтеся правосуддя, рятуйте пригнобленого, захищайте сироту і заступайтеся за вдову! Тоді прийде і розсудимось (проаналізуємо), — говорить Господь, — і хоча б ваші гріхи були, наче кармазин, вибілю, як сніг; і якщо будуть, як багрянця, стануть білими, наче вовна» (Іс. 1:16-18).

Прощення і відновлення — це наслідок не просто завчених слів каяття, а очевидної зміни поведінки, і пророк дуже точно розставляє акценти згідно з Божими стандартами.

А ще пророк знає, що риба гниє з голови, і не мовчить. «Твої правителі — заколотники, які водяться зі злочинцями. Усі вони люблять хабарі й полюбляють на подарунки. Не захищають вони прав сирітських, і ніколи вони не послухають справу вдовину» (Іс. 1:23).

Людина при владі наділена повноваженнями турбуватися про спільне — натомість отримані повноваження вона нерідко використовує для приватного збагачення.

Ось чому не влада є мірилом і стандартом справедливості, а лише Боже Слово, і горе людині, яка стандартом робить своїх лідерів: «... Народе Мій! Твої правителі — облудники,

котрі викривили дорогу, якою маєш ти ходити!» (Іс. 3:12). Адекватна оцінка людського лідерства має зробити нас більше залежними від Божих стандартів і Його Слова: «Перестаньте надіятися на людину, дихання якої в її ніздрях, бо що вона значить?» (Іс. 2:22).

Але пророк бачить особливий День Господній: день, коли людей буде судити Бог. Печально, бо виглядає, що тут, на землі, справедливості пророк вже не сподівається побачити. Але що зачіпає — це те, що саме буде суджене: це для розумних маркер того, із чим варто боротися в собі: «Поникнуть горді погляди людини, буде принижена людська зарозумілість, і лише один Господь у той день буде піднесений. Адаже день Господа Саваота торкнеться усього гордого та зарозумілого, кожного самозвеличуваного, і того, хто високо підноситься, аби їх упокорити... І впокорена буде гордіня людини, принизиться велич людей. Один лише Господь буде найвищим у той день, а ідоли взагалі чезнуть» (Іс. 2:11-12, 17-18).

А тому: «Скажіть праведному, що йому добре, бо він споживатиме плоди своїх учинків! А беззаконнику горе, бо він отримає відплату за ділами своїх рук» (Іс. 3:10-11).

Микола Романюк.

НАРОДЖЕННЯ ПІД ОБСТРІЛАМИ

Діти мають приходити на світ у спокої та любові. Проте через російське вторгнення понад 100 тисяч українських немовлят народилося в умовах війни. Серед них — і друга дитина Нелі Литвинчук, яка прийшла на світ того самого дня, коли росіяни обстрілювали Житомир на початку повномасштабного вторгнення.

1 березня для Нелі мало бути днем планової операції, кесаревого розтину, в Обласному перинатальному центрі Житомира. Вона спакувала речі, повідомила церковній громаді, яка молитовно її підтримувала, і вони з чоловіком вирушили до лікарні. Довелося проїжджати через кілька блокпостів, та вони не стояли в черзі — почувши, куди рушає молода сім'я, військовослужбовці їх одразу ж пропускали.

Та коли почалася операція — завучали сирени. Лікарі не рушили з

місця. «Лікарі казали: "Ми вас не покинемо, ми з вами. Не переживайте" — згадує жінка. — Заспокоювали мене». Раптом прозвучав вибух! За ним ще один! За третім у лікарні вибило вікна — Житомир опинився під російськими авіаударами.

Увечері 1 березня російські літаки літали над Житомиром, готуючись до атаки. Вони обстріляли один із мікрорайонів, внаслідок чого було знищено 15 будинків, ще близько 60 було пошкоджено, зокрема й багатоповерховий будинок. Та

основного удару — двома авіабомбами — було завдано по приватному сектору, де були міська лікарня №2 та обласний перинатальний центр.

Там в цей момент перебувала Нелі. «Спілкуватися не було можливості, — пригадує Нелі. — Я лежала і не могла рухатися. Я нікуди б не могла втекти. І всі дуже мною опікувались».

Пізніше вона дізналась, що операційна вціліла повністю, в той час як у палатах поруч вибило вікна!

«Операційна встояла — і це для мене було дивом! Підтвердження, що Бог постійно поруч».

Після операції Нелю відвезли не в реанімацію, а в укриття, у підвал. Коридор в укритті став для неї всім. Нелі пригадує, що не відчувала хвилювання. Вона раділа народженню сина і відходила від анестезії. Проте люди навколо активно обговорювали обстріли, і її це гнітило, бо навколо були молоді мами у вразливому стані.

«Навіщо про це говорити, якщо поруч породілля? — пригадує вона. — Мене це бентежило. Їх розуміла, але навіщо так голосно?».

Нелі спробувала підтримати одну з жінок, яка дуже переживала за брата. Але незабаром її перевели в інше крило.

Протягом цього досвіду Нелі дуже допомогла триматися її віра. «Бог був зі мною, він і веде досі, — каже вона. — Подеколи буває страшно, незалежно від того, де ти перебуваєш, але я відчуваю, що Бог не залишає ні на секунду... Я під Його захистом. Господь оберігає нас, і це дуже цінно!».

Внаслідок тих обстрілів перинатального центру Житомира ніхто не загинув.

Дарина Ребро.

ЗАПЕКЛЕ СЕРЦЕ

**«Лукаве серце людське найбільше і вкрай зіпсоване; хто пізнає його?» (Єр. 17:9).
Справді, серце людини надзвичайно зіпсоване, і існує лише один шлях для досягнення стійких перемін — Ісус Христос: «Я є путь, і істина, і життя; ніхто не приходив до Отця, як тільки через Мене» (Ів. 14:6). Лише Бог може зробити серце грішника добрим і люблячим, оскільки володіє найповнішою інформацією про всі його глибини: «І ти, Соломоне, сину мій, знай Бога батька твого і служи йому від усього серця і від усієї душі, тому що Господь випробує всі серця і знає всі рухи думок» (1 Хр. 28:9).**

Богу відомо про нас усе не лише тому, що Він — Досконалий і Вічний, але й тому, що саме Він нас створив, а найкраще розуміє творіння саме Творець.

Чому людина може стати володарем запеклого серця? Як ознаки того, що серце стає запеклим? Існує безліч передумов, які спричиняють закам'яніння серця. Розглянемо найпоширеніші.

Бажання перемогти гріх без Бога

Усі люди хворіють. Хтось — рідше, а комусь доводиться часто лікуватися від якихось недуг. Людина може намагатися подолати хворобу самотужки — без допомоги кваліфікованих лікарів та ігноруючи молитву до Господа про цілення. І здебільшого проходить точку неповернення, хвороба стає

хронічною, а то й закінчується смертю. У таких випадках диво зцілення — це результат Божої милості.

Щось подібне відбувається і з гріхом, через що його руйнівний вплив поширюється на духовне ество все глибше. Це стається, коли ми не кличемо Бога для подолання злих нахилів, думаючи, що впораємось самотійно. Але це не так. Тільки з Богом можна подолати гріховні залежності: «Дякувати Богові, що ви, бувши раніше рабами гріха, від серця стали слухняні тому родові вченню, якому віддали себе. Звільнившись же від гріха, ви стали рабами праведности» (Рим. 6:17-18).

Бунт проти Бога

Зовнішній поборний вигляд, християнська поведінка та праведний спосіб життя — не завжди ознака доброго духовного стану. Зовні люди можуть бути схожими на послідовників Христових, а в глибині власного серця вести боротьбу проти Господа. «Горе вам, книжники і фарисеї, лицеміри, що уподібнюєтесь розмальованим гробам, які зовні здаються гарними, а всередині повні кісток мертвих і всякої нечистоти. Так і ви на вигляд здаєтесь людям праведними, а всередині повні лицемірства і беззаконня» (Мт. 23:27-28). Така людина день за днем поглиблює внутрішню духовну катастрофу — нарікаючи на Бога та життя, гніваючись на рідних людей, опираючись Божій волі...

Неповне покаєння

Серце людини, яка покаялась не у всьому, опиняється під загрозою. Внутрішній стан її подібний до зораної землі, де залишились бур'яни. Така фатальна небачність може стати початком тотального

отруєння духовної сфери. Про це записано в Божому Слові так: «Хто говорить: Пізнав я його, але не додержує його заповідей, той неправдомовець, і немає в нім правди!» (1 Ів. 2:4).

Прийняття неправильних рішень

Щодня кожен з нас стоїть перед вибором: як вчинити в конкретній життєвій ситуації. Ми можемо діяти, беручи до уваги моральні стандарти Божого Слова, а можемо керуватись егоцентричними та гріховними поглядами. Прийняття рішень, які Богові не до вподоби, — ще одна передумова запеклого серця. Від наших старань залежить, чим ми наповнимо серця: «Добра людина з доброго скарбу серця свого виносить добре, а зла людина з лихого скарбу серця свого виносить зло: бо з повноти серця промовляють уста її» (Лк. 6:45).

Бог уже не в центрі

У людини, яка щойно покаялась і прийняла Христа, Бог стоїть у центрі життя. Та з часом система пріоритетів може змінюватися. Багато віруючих вчасно зупиняють хворобливий процес, повертаючись у смиренні до Господа. Потрібно пам'ятати: якщо ми не виконуємо найважливішу заповідь: «Полюби Господа Бога твого всім серцем твоїм, і всією душею твоєю, і всією думкою твоєю» (Мт. 22:37-38), то наше серце — в небезпеці. Розставляймо правильні пріоритети у своєму житті!

Ознаки запеклого серця

Втрата бажання молитися та читати Біблію.

Ми не можемо розраховувати на те, що серце залишатиметься чистим і покійним Богу, якщо не будемо щодня кликати до Його святого імені та не досліджуватимемо Біблію.

Байдужість до спасіння невірних.

Добре відомо, чим закінчилась втеча Йони від Божого доручення. Божа воля все одно виконалась, але з випробуваннями для неслухняного пророка. Проаналізуємо своє життя: чи не байдужі ми до наших невірних рідних, знайомих чи навіть незнайомих нам людей? Якщо так, мусимо негайно змінювати курс свого серця.

Брак любові.

Якщо ми не проявляємо любові до рідних, не готові жертвувати собою заради друзів і ближніх, то варто уважно проаналізувати, в якому стані ми перед Богом, адже любов залежить від посвяти Господу. Без любові людське серце стрімко впадає в

безодню жорстокості та зла (1 Кор. 13:2).

Створення ідолів.

Люди вперто продовжують наповнювати своє життя ідолами, замінивши кам'яних бовванів та золотих бичків на алкоголь, сигарети, наркотики, гроші та безліч інших речей. Поклоняються моді та електронним гаджетам, хибно вважаючи, що не роблять нічого гріховного. Та можна із впевненістю сказати: якщо замість читання Біблії чи молитви ми третю годину проводимо за телефоном, то ідол є і в нашому житті.

Упокорення лише під час випробувань.

Усі люди проходять через різноманітні випробування: у сім'ї, на роботі, під час навчання, у різні періоди життя тощо. Буває, Бог допускає випробування задля виправлення та наближення до Себе. Не бажуючи підкоритись Богу, ми віддаємо дияволу ключі від свого серця і цим дозволяємо йому робити запеклим своє серце.

Проаналізуємо себе: якщо ми впокоряємось перед Богом лише в часи випробувань, а потім повертаємось до звичних діл, — біймося такого стану!

Затихання голосу доброї совісті.

Приймаючи водне хрещення, людина не обіцяє Богові стати святою та безгрішною, як тільки вийде з води. Але обіцяє, що до всіх життєвих питань, ситуацій, слів, думок та вчинків відтепер підходить з точки зору того, як би повівся Ісус. І якщо ми справді поміняли кут свого духовного зору, то не лише вірою, але й ділами свідчитимемо, що Ісус Христос є нашим Спасителем і Його жертва на хресті не даремна.

Та коли віруюча людина раз у раз іде на компроміси зі своєю грішною плоттю і вперто спалює обітницю доброго сумління, то совість її неухильно загасатиме. Це ще один крок до закам'яніння серця.

Самоправедність.

Нам добре відома історія про фарисея і митника, які молилися в храмі (Лк. 18:9-14). Перечитаймо її ще раз. І подумаймо, де ми в цій історії.

Чим глибше ми досліджуватимемо Біблію, тим реальніше оцінюватимемо себе. Тож відкиньмо всяку самоправедність і припадимо до ніг Христа!

Потрібно вчасно розпізнавати ці спасительні сигнали Духа Святого, який бажає відвести нас від недоброго шляху і повернути до вузенької стежки спасіння. Не будьмо байдужими до Його тихого голосу, до Божого Слова і молитви. І наше серце буде в безпеці в руках Ісуса.

Богдан Голод.

ЖИТТЯ З ПОДОСТАТКОМ

«Я прийшов для того, щоб ви мали життя, і мали з подостатком» (Ів. 10:10). Але що це за життя?

Очевидно, Ісус мав на увазі дещо більше, ніж надмірну житлову площу, кількість автомобілів чи членів сім'ї. Ісус прийшов для того, щоб ми мали вічне життя, а воно починається вже тут, на землі. Та що значить — з подостатком?

що після цього жива вода починає литися з нас самих. І тексти не просто джерельцем чи навіть рікою, але багатьма ріками.

Надмір живої води, яку Ісус дає, ніяк не може вміститися в нас. Неможливо постійно отримувати цю воду, не віддаючи її. Ці безперервні потоки не вміщуються в нас, але постійно течуть через нас. Щоб отримувати життя з подостатком, нам просто необхідно тут же його віддавати.

Зодного боку, це можна розуміти як літературний зворот, який показує безмежність та насиченість вічного життя як Божого дару. Небесний Отець надзвичайно любить нас і дає значно більше за «духовний життєвий мінімум». Він турбується не тільки про наші потреби, але й про бажання. Адже найкращі з цих бажань ідуть не від нас, а від Нього Самого (Фил. 2:13).

Але підємо далі і подумаймо над ще одними словами Христа, які допоможуть краще зрозуміти значення життя з подостатком.

«Коли прагне хто з вас нехай прийде до Мене та й п'є! Хто вірує в Мене, як каже Писання, то ріки живої води потечуть із утроби його. Це ж сказав Він про Духа, що мали прийняти Його, хто ввірував у Нього» (Ів. 7:37-39).

Жива вода

Духовне життя починається з духовної спраги. Приходячи до Христа, ми втамовуємо цю спрагу — і таким чином знаходимо життя. Але цим все не завершується. Ісус говорить,

Служіння ближнім

Але повернімося до тієї живої води, яка дає нам життя й далі тече ріками з нас. Іван уточнює, що ця вода — ніхто інший, як Сам Дух Святий. Саме Він, Дух Божий, є джерелом

вічного життя для всіх нас і через усіх нас. Коли Він оселяється в серці, це не значить, що Він щільно зачиняє за собою двері й навіки залишається там замкненим. Але, вриваючись, подібно до стрімких потоків води, Він оживляє пустелі наших сердець і продовжує рух, щоб оживляти й підкріплювати також інші серця.

Варто лиш цим безперервним потоком, що течуть через нас, зупинитися — і ми би знову зів'яли, засохли, перетворились на пустелю. Та Він продовжує й буде безкінечно продовжувати Свій рух, даючи вічне життя всім, хто відкрив для Нього своє серце.

На практиці ж усе це значить, що ми отримуємо вічне життя з усіма його благословеннями не для того, щоб на самоті насолоджуватися ним. Даючи нам всі ці блага, Господь хоче, щоб ми служили ними своїм ближнім.

Ми можемо служити, підбадьорювати й підкріплювати братів та сестер зі своєї місцевості церкви. Можемо, сповнюючись Духом, іти у світ і нести Добру Звістку тим, хто ще відчуває духовну спрагу. Головне — не намагатися зупинити потік чи замкнути його всередині себе. Адже тоді, непомітно для нас самих, наші серця починають перетворюватися на затхле болото.

Часто, і це цілком природно для земної людини, отримавши щось цінне від Бога, нам хочеться хай там що залишити це при собі. Міцно вчепившись обома руками за свої «благословення», ми ладні всіма силами берегти їх для себе. Але таке ставлення призводить до того, що благо, яке дав нам Бог, стає не благословенням, а прокляттям і руйнує наші душі й життя.

Для повноцінного життя з подостатком важливо щодня бути готовим віддавати цей подостаток і навіть більше. Віддавати свої сили, час, цінності, всього себе для служіння Богові й турботі про ближнього. А Дух Святий наповнить нас свіжими потоками Божої благодаті.

«Бо хто хоче душу свою зберегти, той погубить її, а хто ради Мене згубить душу свою, той її збереже» (Лк. 9:24).

НІХТО НЕ ПОТРІБЕН

Африканська приказка говорить: «Хочеш іти швидко — йди сам. Хочеш іти далеко — йди разом». Пам'ятаєте, коли у світі вперше стало недобре? Ні, це не про гріхопадіння, як вважає багато хто. Недобре стало набагато раніше. Причому не за чієюсь приватною думкою, а за абсолютною і бездоганною оцінкою Самого Творця: «Не добре...» (Бут. 2:18).

Досі створюване було добре. Знову ж таки — за свідченням Самого Творця. І лише зі створенням людини стало інакше. Милосердний Господь навмисно щось недоробляє, щоб дати людині відчуття — як це, бути самій. І лише після цього каже: «Не добре, щоб бути чоловіку самотнім. Створю йому поміч, подібну до нього» (Бут. 2:18). Тільки створивши людині супутника життя, Бог каже, що все створене — вельми добре.

Гріх жахливий не тільки сам по собі. Він страшний ще й тим, що прирікає людину на самотність, розділяє, віддаляє від Бога та інших людей. Ба більше — він переконує нас, що це нормально, що так і має бути. Формує вперте переконання, що ми не потребуємо допомоги і в змоззі з усім впоратися самі.

З часів гріхопадіння в нас живе ця внутрішня впевненість: ніхто не потрібен — самі з усім упораємось. Чому ж ми так болісно сприймаємо або ігноруємо пропозицію допомоги?

Найперша причина — впертість: невже, я сам не впораюся?

Друга — нещирість. Я не хочу, щоб мене бачили таким, який я насправді. Не хочу здаватися нерозумним чи безпорадним.

Супутньою третьою причиною відмови від допомоги є хибна самовпевненість. Хто впорається з моїм завданням краще за мене? Хто, як не я, розуміє завдання, що стоїть переді мною, і в змоззі оцінити доступні мені ресурси? Ну, і одна з найсерйозніших, мабуть, причин відкидання допомоги — розчарування. Ми вже поклалися на когось, комусь довірилися і — облеклися.

Нарешті, ми часто відкидаємо допомогу тому, що не хочемо бути комусь чимось зобов'язаними. У нашому індивідуалістичному суспільстві незалежність звеличується як найвища цінність. Та в підсумку нам не під силу позбутися підліткової нездатності відрізнити незалежність від самотності, а самотність — від свободи.

Сергій Головін.

ЯК РЕАГУВАТИ НА БОЖЕ МИЛОСЕРДЯ

У Посланні до римлян апостол Павло дає всеохопне визначення Благої Звістки Ісуса Христа. І повчає про належну, розумну відповідь християнина на Божу благодать.

Уважніше подивимося на цей текст і зробимо практичні висновки для себе.

Скарби Благої Звістки

«Я не соромлюся Доброї Звістки Христа, оскільки вона є силою Божою для спасіння кожного, хто вірить, — спочатку юдея, а потім і язичника. Адже в ній відкривається праведність Бога з віри у віру, як написано: А праведник житиме вірою» (Рим. 1:16-17 НПУ). Саме в цьому уривку апостол Павло ніби дає стисле «визначення» Благої Звістки: грішники виправдані вірою в Ісуса Христа, лише вірою, а не ділами Закону. Спасіння

— Божий дар, а не зароблений чи навіть заслужений результат.

Добра Звістка доступна абсолютно всім людям — і юдеям, і поганам. Усі люди гріховні й порочні, тож конче потребують оправдатися перед Богом. Як зараз, для стосунків із Богом на землі, так і потім, у вічності. І саме праведність Бога рятує нас від Страшного суду. Але цю праведність не можна ані заробити, ані заслужити, її може дати лише Бог — завдяки вірі через жертву Ісуса Христа.

Блага Звістка є силою для спасіння. А спасіння дає свободу від гріха, влади темних сил і смерті. Коли люди виправдовуються через Христа, їхнє становище перед Господом відновлюється, вони примиряються з Ним. Це приносить багато дарів: праведний статус перед Богом, статус Його дітей, доступ до Його благодаті, можливість жити оновленим життям на землі і надія на остаточний порятунок у прийдешньому віці.

Блага звістка про Христа є логічним продовженням юдейських Писань. Те, що Ісус є Сином Божим, апостол Павло обґрунтовує за допомогою юдейської традиції очікування Сина Давидового. Тож Бог не полишив Свій народ, Він вірний Своїм обіцянкам. Порятунок все ще доступний юдеям, але вірою, а не дотриманням Закону.

І нарешті, Блага Звістка універсальна. Оскільки всі згрішили і є рабами гріха, то і вчення про Божу праведність потрібне всім. Хоча Ісус є обіцянним Месією єврейського народу, Його місія не обмежується однією нацією. Походження не має значення для виправдання перед Богом. Євангеліє призначене усім людям.

Блага Звістка веде до трансформації життя. Божі діти стають вільними від влади гріха, їхнє життя стає практичним втіленням Божої благодаті. Добра Звістка мотивує на жертвну посвяту у служінні Богові, що набуває різних форм, і так реалізуються різноманітні дари, якими Бог наділив Свій народ.

Після такого повного опису Благої Звістки апостол Павло переходить до другої частини.

Правильна реакція на Боже милосердя

«Тож благаю вас, браття, через Боже милосердя, повіддавайте ваші тіла на жертву живу, святую, приємну Богові, як розумну службу вашу, і не стосуйтеся до віку цього, але перемініться відновою вашого розуму, щоб пізнати вам, що то є воля Бога, добро, приємність та досконалість» (Рим. 12:1-2).

У практичній частині свого Послання (розділи 12-16) апостол Павло розкриває своє бачення того, як Євангеліє має втілюватися в житті християн і якою має бути спільнота людей, що знайшла свій початок у смерті й воскресінні Ісуса. Унаслідок Божої милості і благодаті змінюються наші життя і наші стосунки: з Богом, одне з одним у церкві, з ворогами, державою тощо.

Перші два вірші 12-го розділу інколи вважаються вступом до всієї практичної частини. У ній Павло, посилаючись на милосердя Бога, закликає християн регулярно оновлювати свій розум, аби служити Богові.

Дійсно, розум і цінності віруючих людей змінюються завдяки Євангелію. У відповідь на Благую Звістку ми вручаємо себе Богові і лише тоді здобуємо здатність мислити ясно. Ця переміна розуму і постійний процес його оновлення дозволяють нам вже зараз жити так, як личить майбутньому віку, а не віку нинішньому, і є виявом нашого освячення.

Переміна розуму дозволяє обирати істинне, розумне служіння Богові. Воно проявляється у всьому способі життя людини, тобто в її повсякденному житті, а

не лише у поведінці під час недільного зібрання у церкві. Таке «розумне служіння» вимагає інвестувати не лише свій дух, але й тіло: поклоніння Богові має набути фізичного виміру.

Це Павло називає «живою жертвою», стаючи якою, ми віддаємо себе на служіння Богові повністю, без залишку, без розподілу на духовне і фізичне, священне і світське, повсякденне і недільне.

Це, стверджує Павло, — єдиний розумний, логічний і доречний відгук на Боже милосердя: «...через Боже милосердя, повіддавайте ваші тіла на жертву... Богові, як розумну службу вашу». У грецькому оригіналі слово «розумний» має ще й значення «духовний».

У практичній частині послання Павло спершу говорить про служіння всередині громади (і, відповідно, згадує про дари Духа), а лише потім згадує характер християнина і його стосунки із зовнішнім світом. Чому? Павло був стурбованим ризиком надто індивідуалістичного підходу до трансформації християнського характеру у відповідь на Боже милосердя. Тож показує: неможливо сформувати характер окремо від церковної громади.

Трансформація відбувається, зокрема, у наших стосунках одне з одним, а не наодинці з собою і навіть не наодинці з Богом.

Правильне ставлення до громади, взаємне служіння, вкладення власних дарів і сил у церкву допомагають оновлювати розум і змінювати свій характер.

Отже, пам'ятаючи про Боже милосердя, християни мають практично проявляти свою посвяту Богові. Ми поклонімося єдиному тілом у Христі і служити одне одному дарами Святого Духа.

5 ВПРАВ ДЛЯ ЩАСЛИВОГО СЕРЦЯ ОГИДНЕ ДЛЯ БОГА

Один зі способів розвинути здорове серце полягає в тому, щоб включити у своє життя ходьбу, плавання чи підняття ваги. А згодом відданість фізичним вправам поліпшить загальний стан здоров'я. Та якщо ви хочете мати щасливе серце, то потрібен зовсім інший комплекс вправ.

Біблія пропонує п'ять вправ, які можна розпочати просто вже. І якщо ми зробимо їх регулярною частиною свого життя, вони допоможуть стати щасливішими.

Пам'ятайте, що Бог із вами, у вас та за вас

Незалежно від того, з чим ви стикаєтеся, через що проходить, не потрібно робити це самотужки. Бог із вами на кожному етапі шляху, працюючи всередині вас та за вас.

Павло нагадує про цю істину в наступних трьох віршах:

«Бо то Бог викликає в вас і хотіння, і чин за доброю волею Своєю» (Фил. 2:13).

«Я не кину вас сиротами, Я прибуду до вас!.. Того дня пізнаєте ви, що в Своїм Я Отці, а ви в Мені, і Я в вас» (Ів. 14:18, 20).

«Якщо Бог за нас, то хто проти нас?» (Рим. 8:31).

Прокидаючись щоранку, дякуйте Богові за те, що Він з вами, у вас і за вас сьогодні. Це найкраща новина у світі.

Будьте вдячні, не нарікайте

Більшість із нас любить турбуватися та переживати через дрібниці. Відверто кажучи, цієї звички важко позбутися, тому що наша культура змушує нас так чинити. Ми виправдуємо власні помилки та звинувачуємо інших у тому, що вони створюють проблеми в нашому житті.

Павло пише до филипп'ян: «Усе робіть без нарікання й сумніву» (2:14). Це одна з найскладніших заповідей у Біблії.

Яку альтернативу пропонує Біблія? У 1 Солунян 5:18 читаємо: «За все дякуйте, бо така воля Бога про вас у Христі Ісусі».

Хочете виконувати волю Божу для свого життя? Перший крок — дякуйте. Як тільки ви це зробите, Бог дасть наступний крок.

Ми можемо бути вдячними за все, тому що знаємо, що Бог все влаштує на краще, навіть якщо зараз не все гаразд. Уявіть, як змінилося б ваше життя, якби ви менше нарікали і більше дякували Богові.

Зберігайте чисте сумління

Одна з причин втрати щастя — почуття провини або сорому. Неможливо одночасно почуватися винними та щасливими. Павло пише: «Щоб вам бути бездоганними й чистими, дітьми Божими, непорочними серед непокірного й розбещеного роду, в якому ви сяєте, як світिला у світі» (Фил. 2:15).

Павло закликає нас жити таким чистим і непорочним життям, щоб люди, побачивши нас, могли сказати: ти чудо! Чому ювеліри кладуть діаманти на чорний оксамит. Бо діаманти завжди яскравіше сяють на чорному тлі.

У міру того, як світ стає темнішим, Бог закликає нас сяяти все ясніше. Це означає, що потрібно підводити баланс перед Богом. Він вірний у тому, щоб очищати нашу совість, якщо ми прийдемо до Нього і вибачимося. На початку

і наприкінці кожного дня запитуйте в Господа: «Чи стоїть щось між мною і Тобою?». Потім практикуйте духовне дихання: визнавайте свій гріх і приймайте Боже прощення.

Заучуйте Слово Боже

Якщо ви поведетеся пригнічено, то це тому, що ви почуваетесь пригніченим. Якщо ви почуваетесь пригніченим, це тому, що ви думаєте про депресивні речі. Якщо ви хочете позбутися депресії, змініть своє мислення.

І в такі моменти допомагає заучування Писання. Біблія радить додержувати «слово життя» (Фил. 2:16). Це більше, ніж просто чути Слово Боже. Ви додержуєтеся Писання, коли чуєте його, читаете, вивчаєте, запам'ятовуєте і розмірковуєте над ним.

Псалмоспівець пише: «Я буду радіти Твоїми постановами, слова Твого не забуду!» (Пс. 118:16). Щастя приходить, коли ми регулярно запам'ятовуємо Слово Боже та застосовуємо його на практиці у своєму житті.

Використовуйте своє життя, щоб служити іншим

Як служити Богові на землі? Служачи людям. Ісус одного разу сказав: «... що тільки вчинили ви одному з найменших братів Моїх цих, те Мені ви вчинили» (Мт. 25:40).

Завдяки зарплаті не знайдеш щастя. Цього не знайдеш ні в успіху, ні в сексі. Щастя приходить через служіння. Бог влаштував всевіт таким чином, щоб ви відчували найбільше щастя, віддаючи своє життя. Він хоче, щоб ми ставали схожими на Нього.

Служіння — один із найшвидших способів вийти з депресії. Коли ви переводите увагу із себе на когось іншого, радість зростає, а сум зменшується.

svitoglad.com.

Згідно з Біблією, Богові огидні: зверхність та пихатість; оманливий (услесливий, лукавий) язик (уста, мова); слова, рішення та дії, які вбивають невинного; думки та дії, які генерують будь-яке зло; злочинні дії; поширення або створення фальшивої (неправдивої, брехливої або перекрученої) інформації; слова та вчинки, які сіють розбрат (ворожнечу) між братами і сестрами.

Кожен пункт заслуговує окремо розгляду. Але особливу увагу звернемо на сьомий пункт. Богу огидно, коли хтось сіє розбрат. Так само огидно і боляче нам, коли ми щось будемо, у щось інвестуємо, над чимось працюємо (у сім'ї, на роботі, у служінні, відносинах), а хтось туди влазить і починає нагнітати, накручувати, маніпулювати, перекручувати, загострювати, руйнувати.

Зрілі учасники з цим розберуться і обмежать таку людину. Але при цьому витратять час і сили, які можна було би вкладати в діло. А НЕзрілі піддадуться і будуть руйнувати разом. І тут вже потрібно більше часу та сил, щоб зупинити руйнацію і повернутися до конструктиву.

Що з цим робити?

Рішення просте та очевидне, хоча реалізація зазвичай складна. Але інакше ніяк.

Потрібно зупинити і обмежити те, що огидне Богу і руйнує справу.

З любов'ю та конструктивно поговорити і спробувати виправити ситуацію.

Якщо це не спрацювало, то

тримати справу на контролі, щоб не було рецидиву.

Якщо пункт 1 не працює, потрібна радикальніша дія — обмежити або видалити з процесу того, хто сіє розбрат і ворожнечу. Інакше це буде нагнітати ситуацію і все одно призведе до розвалу доброї справи, відносин і досягнутого результату.

Це щось як зі здоров'ям — інколи лікарям доводиться різати в одному місці, щоб зберегти все тіло, інакше можна втратити життя.

Такі рішення складно приймати і ще важче втілювати. Але, якщо не зупинити того, хто свідомо руйнує, — усе зруйнується.

Бог, дай нам сили та мудрості в нашому житті чітко розуміти, коли ми будемо, а коли руйнуємо, і мати рішучість зупинитися самому або зупинити руйнівника.

Олександр Савчук.